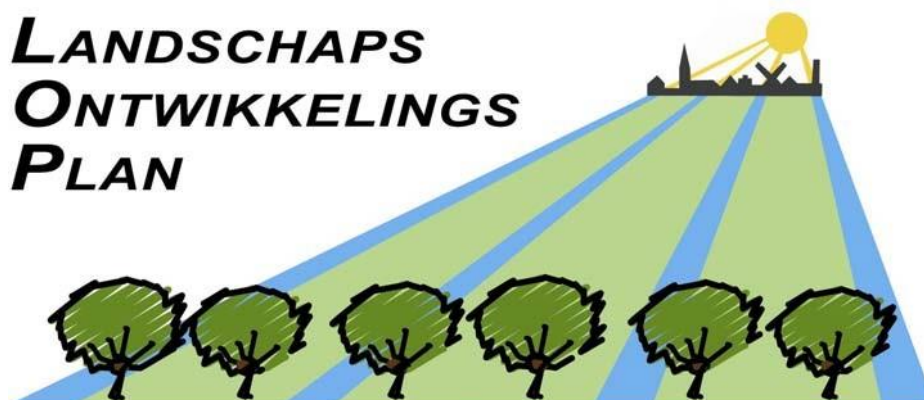

UITVOERINGSPROGRAMMA

GEMEENTEN LOPIK, MONTFOORT en OUDEWATER

LANDSCHAPS ONTWIKKELINGS PLAN

Oktober 2005

onderdeel van het
Landschapsontwikkelingsplan Groene Driehoek

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Lopik
T.a.v. Kees de Leeuw
Postbus 50
3410 CB Lopik
T 0348 559979

Gemeente Montfoort
T.a.v. Suzanne Ouwerkerk
Postbus 41
3417 ZG Montfoort
T 0348 476400

Gemeente Oudewater
T.a.v. Femke Steenbergen
Postbus 100
3420 DC Oudewater
T 0348 566999

Opdrachtnemer: Brons + partners landschapsarchitecten
Ellen Groot Koerkamp
Lange Meent 24
4101 BG Culemborg

T 0345 534 765
F 0345 534 736
E info@bronsenp.nl
W www.bronsenp.nl

met medewerking van: Schenkeveld
bureau voor natuur en landschap
Visstraat 1
4101 AC Culemborg

T 0345 534 245
F 0345 534 028

Lay-out: © brons + partners 2005

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Basisrandvoorwaarden	6
2.1	Gemeentelijke taken en organisatie	6
2.2	Landschapscoördinator	7
2.3	Begeleidingscommissie uitvoering LOP	8
2.4	Communicatieplan	8
2.5	Financiering / landschapsfonds	9
3	Projecten Groene Driehoek	10
3.1	Algemene projecten	13
3.2	Projecten landschapsonwikkeling	17
3.3	Projecten landschapsbeleid	29
3.4	Projecten natuur	31
3.5	Projecten cultuurhistorie	39
3.6	Projecten recreatie	41
3.7	Projecten landbouw	45
3.8	Projecten water	46
3.9	Projecten educatie / informatie	49
3.10	Aanbevelingen beleid	51
3.10.1	Aanbevelingen gemeentelijk beleid	51
3.10.2	Aanbevelingen provinciaal beleid	51
4	Prioritering	52
5	Kosten	54
6	Beleidsinstrumenten	64
6.1	Bestaand instrumentarium	64
6.1.1	Bestemmingsplan buitengebied	64
6.1.2	Aanlegvergunning	64
6.1.3	Bouwvergunning	66
6.1.4	Kapvergunning	67
6.1.5	Monumentenvergunning	68
6.1.6	Convenanten	68
6.1.7	'Ruimte voor ruimte'-regeling	69
6.1.8	Compensatiebeginsel	69
6.1.9	Rood voor groen: nieuwe landgoederen	69
6.2	Nieuw / te ontwikkelen instrumentarium	70
6.2.1	Advies Raad Landelijk Gebied	70
6.2.2	Wet Inrichting Landelijk Gebied	70
6.2.3	WGR-plus	70

7	Financiering	71
7.1	bestaande financieringsmogelijkheden (subsidies)	71
7.1.1	Subsidieregeling Natuurbeheer (SN 2000)	71
7.1.2	Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN 2000)	73
7.1.3	Regeling effectgerichte maatregelen bos en natuurterrein	74
7.1.4	Subsidie Particulier Natuurbeheer Bos- en Natuurterreinen	74
7.1.5	Bijdrageregeling Kleine Landschapselementen	75
7.1.6	Regeling Draagvlak Natuur	75
7.1.7	Subsidie Herstel Historische Buitenplaatsen	75
7.1.8	Netwerk landelijke wandelpaden	76
7.1.9	Subsidie Voorziening toeristische ontwikkeling	76
7.1.10	Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB)	77
7.1.11	Plattelandsontwikkelingsprojecten (POP)	77
7.1.12	Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)	78
7.1.13	Projectsubsidies Belvédère	78
7.1.14	Ruimzicht	78
7.1.15	Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	79
7.1.16	Fondsen	79
7.1.17	Lokale subsidies	79
7.2	Bestaande financieringsmogelijkheden overig	79
7.2.1	Rood voor groen/blauw	79
7.2.2	'Ruimte voor ruimte'-regeling	80
7.2.3	Toeristenbelasting	80
7.3	Nieuwe financieringsmogelijkheden	80
7.3.1	Basis	80
7.3.2	Uitwerking landschapsfonds	80

1 Inleiding

Gezamenlijke aanpak drie gemeenten uitvoeringsplan

De uitwerking van de visie in concrete projecten is een belangrijk onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan. Om de visie ook werkelijkheid te laten worden is deze verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De drie gemeenten hebben besloten gezamenlijk een uitvoeringsplan op te stellen. Binnen dit plan is duidelijk aangegeven welke projecten gezamenlijk worden opgepakt en welke projecten en taken specifiek zijn voor één gemeente.

Basisambitie

De projecten die voortkomen uit de visie zijn divers van aard en strekking. De uitvoering van de projecten is naast de afhankelijkheid van draagvlak en financiering mede afhankelijk van een goede inbedding van het landschapsbeleid in de organisatiestructuur van de gemeente. Het is belangrijk dat de gemeente in ieder geval een basisambitie vastlegt in een aantal fundamentele 'randvoorwaarden', die te maken hebben met de plek van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Deze 'basis randvoorwaarden' leggen het fundament voor continue aandacht en een blijvende activiteit in de organisatie op het gebied van landschapsontwikkeling. De 'basisvoorwaarden' zijn in hoofdstuk 2 weergegeven. Per taak is aangegeven of deze per gemeente of door de drie gemeenten samen dienen te worden opgepakt.

Projecten, kosten en prioriteiten

De visie is 'opgeknipt' in diverse projecten die verspreid over de komende tien jaar uitgevoerd kunnen worden. Elk project is in hoofdstuk 3 kort omschreven in een projectblad met daarbij het doel, de trekker, de belangrijkste kosten, de financieringsbronnen en het instrumentarium. Daarna is in hoofdstuk 4 de prioritering van de projecten in de tijd uitgezet. In hoofdstuk 5 is vervolgens in het kostenoverzicht een indicatie aangegeven van de te verwachten kosten voor de gemeente. Op basis hiervan kunnen de gemeenten een globale reservering op de jaarlijkse begroting maken.

Beleidsinstrumenten en financieringsmogelijkheden

In hoofdstuk 6 zijn vervolgens de diverse beleidsinstrumenten beschreven, die kunnen worden ingezet voor een actueel landschapsbeleid en een actieve landschapsontwikkeling. In de projectvoorstellen wordt naar deze beleidsinstrumenten verwezen. Vervolgens is in hoofdstuk 7 een overzicht gegeven van financieringsmogelijkheden. In de projectvoorstellen is per project aangegeven van welke financieringsmogelijkheden gebruik kan worden gemaakt.

Evaluatie

Het verdient aanbeveling om het landschapsontwikkelingsplan actief te houden en ervoor te zorgen dat het plan reageert op nieuwe ontwikkelingen. De voortgang van de projecten dient jaarlijks kort geëvalueerd en zo nodig bijgesteld te worden. Hierdoor blijft het plan actueel. Ook is het van belang om nieuwe ontwikkelingen in het beleidsinstrumenten en de financieringsmogelijkheden bij te houden en om de paar jaar te actualiseren.

2 Basisrandvoorwaarden

Zoals reeds in de inleiding is vermeld is het van groot belang dat elke gemeente een basisambitie vastlegt in een aantal fundamentele 'randvoorwaarden', die te maken hebben met de plek van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Deze 'basis randvoorwaarden' leggen het fundament voor continue aandacht en een blijvende activiteit in de organisatie op het gebied van landschapsontwikkeling. Per taak is aangegeven of deze per gemeente of door de drie gemeenten samen dienen te worden opgepakt. In de regel dient zoveel mogelijk gestreefd te worden naar samenwerking, omdat de doelstellingen vaak vergelijkbaar zijn en de overhead kosten dan zo laag mogelijk blijven. De voorstellen hebben te maken met de organisatie van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke structuur. De landschapscoördinator, het landschapsfonds en het communicatieplan zijn in de projecten verder uitgewerkt.

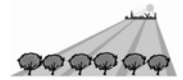
2.1 Gemeentelijke taken en organisatie

De gemeenten spelen een belangrijke rol bij de stimulering van een actieve landschapsontwikkeling. In feite dienen de gemeenten de initiator en motivator te zijn en politiek de visie van het landschapsontwikkelingsplan te ondersteunen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en de voortgang van het in het Landschapsontwikkelingsplan ingezette beleid.

- De gemeentelijke diensten toetsten ingediende plannen aan het landschapsbeleid en de gestelde randvoorwaarden vanuit landschap. De gemeente draagt zorg voor de afstemming met het ruimtelijke ordenings- en milieubeleid op alle schaalniveaus (intern en extern).
- De gemeente heeft zelf ook een uitvoerende taak. Diverse projecten dienen conform het uitvoeringsplan uitgevoerd te worden door de gemeente. De realisatie van deze projecten is niet afhankelijk van medewerking van bijvoorbeeld particulieren en derden.
- De gemeente heeft zelf ook een beheertaak. Een juist en duurzaam beheer van bijvoorbeeld landschapselementen is immers de garantie voor een duurzaam landschap.
- De gemeente/landschapscoördinator controleert regelmatig de uitvoering en het beheer van projecten en of zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen en sturen bij waar nodig. Jaarlijks vindt een korte evaluatie van de projecten plaats (evaluatie en bijsturing).
- De gemeenten stellen elk een landschapscoördinator aan (zie taakomschrijving 'Coördinator en stimulator').
- De gemeente stimuleert convenantvorming tussen het (toekomstige) landschapsfonds en particulieren en/of verenigingen ten aanzien van beheer en ontwikkeling van het landschap voor een structurele financiering en daarmee totstandkoming van de beleidsdoelstellingen. Ook kan zij andere convenanten stimuleren, zoals bijvoorbeeld het voorkomen van planologische schaduwwerking van nieuwe landschapselementen.
- De gemeente draagt zorg voor koppeling van het RO beleid en landschapsontwikkeling (zie hieronder).

Koppeling RO beleid en landschapsontwikkeling

Handhaving van bestaande landschapswaarden kan door het voeren van een goed ruimtelijk ordeningsbeleid, via het bestemmingsplan, aanlegvergunningen en bouwvergunningen. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zich voordoen biedt het LOP een goed kader voor het vormen van nieuw ontwikkelingsgericht beleid. De realisatie van natuur- en landschapsontwikkeling (ook wel OLS genoemd, Ontwikkelingsgerichte Landschaps Strategie), recreatief medegebruik, versterken van cultuurhistorie, etc, is onder andere mogelijk door randvoorwaarden te stellen aan bestemmingsplanwijzigingen en / of bouw- en aanlegvergunningen. Enkele voorbeelden van de koppeling tussen rode en groene ontwikkelingen zijn opgenomen in het rapport van Landschapsbeheer Nederland. Een tijdige communicatie van deze randvoorwaarden naar de aanvrager is van groot belang, bijvoorbeeld bij een functiewijziging van het bestemmingsplan of bij een bouwvergunning. Dit is een taak voor het landschapsloket en de betreffende beleidsmedewerker, die het eerste contact heeft met de aanvrager. Een begeleidend stimulerend beleid ten aanzien van advies en subsidie van erfinrichting- en beplanting werkt in een groot aantal gevallen positief. Een toetsing doet zich in drie verschillende vormen voor. De beleidslijn ten aanzien van landschappelijke inpassing ligt in de lijn van de huidige situatie.

1. Bij functieverandering is sprake van een aanpassing van het bestemmingsplan. Bij deze ruimtelijke ingreep is een goede landschappelijke inpassing en een goede beeldkwaliteit een randvoorwaarde voor de wijziging van het bestemmingsplan.
2. Bij een vrijstellingsprocedure, bijvoorbeeld omdat een verandering in gebruik zich voordoet (denk aan een minicamping) of een uitbreiding van bebouwing buiten het bouwblok, is een landschappelijke inpassing een randvoorwaarde.
3. Een uitbreiding van bebouwing binnen het bouwblok is juridisch volgens het bestemmingsplan toegestaan. In dit geval geeft de gemeente in een adviserende en stimulerende vorm aanbevelingen voor de landschappelijke inpassing van de bebouwing. Dit is een taak voor de landschapscoördinator.

De bouwwerken zelf in het buitengebied worden ook getoetst aan de Welstandsnota's.

Beleidsmedewerker natuur en landschap

Binnen de gemeente dient de landschapscoördinator terzijde te worden gestaan door een beleidsmedewerker, die verantwoordelijk is voor natuur en landschap of in brede zin voor integrale ontwikkeling van het buitengebied. Omdat landschap veel raakvlakken heeft met andere disciplines is een goede afstemming met diverse afdelingen binnen de gemeente noodzakelijk. Een periodiek overleg (bijvoorbeeld met stedenbouw en verkeer) kan zeer zinvol zijn, waarin men elkaar kort informeert over nieuwe initiatieven en duidelijke afspraken maakt over te volgen procedures en gewenste landschappelijke aspecten bij nieuwe ontwikkelingen.

Landschapsloket

Het oprichten van een landschapsloket bij elke gemeente, een toegankelijke informatievoorziening, waar (aan)vragen kunnen worden ingediend en algemene informatie wordt verstrekt, vergroot het draagvlak onder de diverse actoren in het buitengebied (grondeigenaren, gebruikers, e.d.). Het landschapsloket moet open, actief en helder werken en informatie bieden. Het landschapsloket vormt de koppeling tussen een externe aanvraag en de uitzetting en coördinatie hiervan binnen de gemeentelijke organisatie. Dit loket biedt de particulier advies, ondersteuning en begeleiding. De informatie en advisering is toegespitst op de landschapsontwikkeling en is algemeen, doch helder en doelgericht. Het loket wijst op beleidsregels en subsidies en schakelt vervolgens de landschapscoördinator in voor de specifieke ondersteuning van de particulier. Het verdient voorkeur om als gemeenten samen te werken in een loket met betaalde krachten en vrijwilligers, bijvoorbeeld in samenwerking met de agrarische natuurvereniging Lopikerwaard.

Landschapscoördinator

Voor de continuïteit van de landschapsinrichting en het beheer is het van groot belang dat elke gemeente gebiedsdekkend kan beschikken over een landschapscoördinator. Deze persoon bundelt als het ware alle kennis over het gebied en kan ook de samenhang tussen diverse projecten en de kansen die zich voordoen in het buitengebied in het oog houden. Door het aanstellen van of het handhaven van een landschapscoördinator is er een aanspreekpunt voor advisering van de particuliere grondeigenaar en een bruggenhoofd naar de beleidsmatige afdelingen van de gemeente. Door de inzet van de gemeentelijke landschapscoördinator en zijn uitvoeringsbudget ontstaat er draagvlak onder bevolking en particuliere grondeigenaren voor landschapsontwikkeling en -beheer.

De landschapscoördinator is dus de intermediair tussen de particuliere eigenaren, andere overheden en het gemeentelijke beleid. De landschapscoördinator werkt nauw samen met het plattelandsloket. Het plattelandsloket is het eerste informatiepunt voor de particulier, maar het plattelandsloket kan vervolgens doorverwijzen naar de landschapscoördinator.

De landschapscoördinator stimuleert particulieren in de participatie van landschapsontwikkeling en landschapsbeheer en zorgt voor draagvlak onder de bevolking en geeft specifieke voorlichting over aanleg en beheer van landschapselementen. De landschapscoördinator ondersteunt de particulier bij de uitwerking naar uitvoerings- en beheerplannen, subsidieaanvragen en duurzame financiering. De landschapscoördinator heeft een eigen uitvoeringsbudget. Samenwerking tussen de landschapscoördinatoren binnen het plangebied van de Groene Driehoek is gewenst. Bij een parttime functie is het ook mogelijk dat één landschapscoördinator voor meerdere gemeenten inzetbaar is. Ook zouden de landschapscoördinatoren van de drie gemeenten ieder een specifiek taakveld kunnen hebben, waarbij zij voor dat taakveld ook werk voor de andere gemeenten verrichten.

Met enige regelmaat (1 of 2 maal per jaar) is het wenselijk overleg te hebben tussen de diverse landschapscoördinatoren en beleidsmedewerkers van gemeenten binnen de Groene Driehoek. Zij kunnen

dan de gemeentelijke plannen op elkaar afstemmen en gezamenlijke projecten opstarten. Hierdoor kunnen de planning, werkwijze en het ambitieniveau van grensoverschrijdende projecten op elkaar worden afgestemd. In feite kan dit overleg beschouwd worden als voortgangsoverleg en evaluatie en afstemming van het uitvoeringsplan.

2.2 Begeleidingscommissie uitvoering LOP

De opstelling van het LOP is begeleid door een klankbordgroep, waarin een groot aantal regionale en lokale organisaties was vertegenwoordigd. Het is wenselijk tijdens het uitvoeringstraject de adviesfunctie van deze klankbordgroep voort te zetten in een begeleidingscommissie.

Hierin zijn vertegenwoordigd:

- de drie gemeenten,
- de agrarische natuurverenigingen,
- de LTO-Noord,
- de werkgroep Behoud Lopikerwaard,
- het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden,
- het Landgoed Linschoten,
- Staatsbosbeheer,
- Recreatieschap De Stichtse Groenlanden
- landschapsbeheer Vleuten – de Meern
- Landschapsbeheer Utrecht,
- de provincie Utrecht,
- eventueel aangevuld met buurgemeenten en de Stichts-Hollandse Historische Vereniging.

Deze organisaties vormen samen een breed draagvlak en klankbord ten aanzien van vraagstukken in het landelijke gebied. Zij hebben specifieke kennis, die kan worden ingebracht en zij kunnen bij een aantal projecten ook bij de uitvoering betrokken worden. In een regelmatig overleg (1 à 2 maal per jaar) worden plannen en initiatieven op elkaar afgestemd en wordt geïventariseerd welke organisaties bij bepaalde projecten een bijdrage kunnen leveren. De vergadering dient door één van de ambtenaren of landschapscoördinatoren goed te worden voorbereid. In feite vormt de commissie een voortzetting van de klankbordgroep van het LOP. Het overleg kan eventueel gecombineerd worden met een excursie naar een gerealiseerd project of een project in uitvoering, bijvoorbeeld de Eemlandhoeve in Buschoten-Spakenburg of Den Hâneker in Groot-Ammers. Binnen de uitvoering van projecten vindt vervolgens met de betrokken partijen overleg plaats. Desgewenst worden hiervoor aparte werkgroepen opgericht. De begeleidingscommissie kan functioneren onder aansturing van de stuurgroep Groene Driehoek onder roulerend voorzitterschap van de betrokken wethouders.

Gebiedscommissie in het kader van ILG

In het kader van de regeling Investerings Landelijk Gebied (ILG) wordt er in de provincie Utrecht naar gestreefd gebiedscommissies in te stellen, waarin diverse organisaties en betrokken partijen bij het landelijk gebied vertegenwoordigd zijn. Deze gebiedscommissies kunnen dan op integrale wijze projecten indienen bij de provincie. Gezien de samenstelling van de begeleidingscommissie kan deze op termijn wellicht overgaan in een dergelijke gebiedscommissie.

2.3 Communicatieplan

Het is voor het draagvlak van het uitvoeringsplan en de participatie van particulieren aan projecten belangrijk dat regelmatig informatie aan de bevolking wordt gegeven over de voortgang van het uitvoeringsprogramma. Dit kan via diverse middelen, bijvoorbeeld via een nieuwsbrief, website of via berichten in de krant. Met deze informatie kunnen particulieren geïnformeerd worden over projecten, waar zij aan mee kunnen doen, bijvoorbeeld het herstel van een fruitboomgaard of een erfbeplanting. Anderzijds kan deze informatie bewoners erop wijzen dat een bepaalde maatregel is uitgevoerd en op een bepaalde plek bij voorbeeld heeft geleid tot herstel van landschapselementen, zoals het herstel van een houtkade of een Tiendweg. De drie gemeenten kunnen in dit communicatieplan samen werken.

Ook is het belangrijk voor de continuïteit van de uitvoering en de betrokkenheid van bewoners dat een trekker van het plan, bijvoorbeeld de Landschapscoördinator of een bestuurder, met enige regelmaat naar buiten

treedt met aansprekende voorbeelden van uitgevoerde projecten. Hier kan een stimulerende rol van uit gaan, welke het draagvlak voor behoud en herstel van landschapswaliteiten vergroot en waardoor ook anderen enthousiast kunnen worden.

2.4 Financiering / landschapsfonds

Vanuit bestaande regelingen voor landschapsonwikkeling en landschapsbeheer is niet altijd een dekkende financiering mogelijk. Dit vormt vaak een knelpunt in de uitvoering van projecten. Toch is het wenselijk dat bepaalde onderdelen van de visie actief gestimuleerd worden door de gemeenten door deze op te nemen in projecten. Om de slagingskans van een aantal van deze projecten te vergroten is het van belang dat de gemeenten een extra stimulans in een stuk ontbrekende financiering geven. Deze gemeentelijke bijdrage kan vaak via subsidieregelingen verdubbeld of verdrievoudigd worden, maar kan dan de vereiste eigen bijdrage afdekken. Deze financiering werkt dan als een cofinanciering. Een dergelijke financiering kan worden opgezet via een landschapsfonds. Volgens de richtlijnen van de EU mag een ondernemer € 3000 steun per jaar ontvangen. Het verdient aanbeveling het fonds in regionaal verband met de drie gemeenten op te zetten, omdat de overhead-kosten dan zo laag mogelijk zijn en er diverse praktische voordelen aan verbonden zijn. Er ontstaat dan één herkenbare organisatie.

Naast overheden kunnen burgers, particulieren, bedrijven of projectontwikkelaars de landschapsonwikkeling en het -beheer steunen en stimuleren door middel van geldelijke giften en bijdragen aan het landschapsfonds.

Het bestuur van het landschapsfonds beheert de gelden en zorgt voor een goede besteding aan projecten. Deze zullen deels gebruikt worden voor cofinanciering aan projecten die bijdragen aan landschapsonwikkeling en het landschapsbeheer.

De voordelen van een landschapsfonds zijn:

- extra middelen (voor zowel aanleg als beheer),
- continuïteit en stabiliteit in de financiering van projecten,
- realisatie integrale en gebiedsgerichte doelstellingen,
- verbetering leefbaarheid,
- 'multiplier'-effect (goed voorbeeld doet volgen),
- breed draagvlak door inzet diverse geldstromen en
- werkbaarheid (korte lijnen van beleid naar praktijk).

3 Projecten Groene Driehoek

De uitvoeringsprojecten vormen een belangrijk onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan. Zij zorgen voor een actieve landschapsontwikkeling in het buitengebied. De projecten zijn uiteenlopend van aard en voor het overzicht onder verdeeld in enkele thema's. Tussen deze thema's bestaan ook veel raakvlakken. Hieronder zijn alle projecten weergegeven. Zij zijn in de volgende paragrafen ieder apart uitgewerkt. Per project is aangegeven of dit een project voor een gemeente afzonderlijk is of een project dat iedere gemeente voor zich dient uit te voeren met onderlinge afstemming of dat de gemeenten het project expliciet samen dienen uit te voeren (samen).

Projectnummer	Thema en projectomschrijving	Betreffende instantie is trekker gemeente ondersteunt project				
		Project Linschoterwaard				
		Project Hollandse IJssel				
		Landgoed Linschoten				
		Raamplan Utrecht West, regie DLG				
	Algemeen	Diversen	Samen	Lopik	Montfoort	Oudewater
A1	Landschapscöördinator					
A1 a	Landschapscöördinator Lopik					
A1 b	Landschapscöördinator Montfoort					
A1 c	Landschapscöördinator Oudewater					
A2	Landschapsfonds					
A3	Convenant landschapselementen					
Landschapsonwikkeling						
L1	Groene buffers					
L1 a	Groene buffer bedrijven Lopik	PLW				
L1 b	Groene buffer Montfoort west					
L1 c	Groene buffer Montfoort noord					
L1 d	Groene buffer A12 west	PLW / LL			00000000	
L1 e	Groene buffer A12 oost	PLW / LL			00000000	
L1 f	Groene buffer Oudewater	PLW				
L1 g	Groene buffer IJsselstein					
L2	Veenweidepark Oudewater					
L3	Herstel Tiendwegen					
L3 a	Tiendweg Snelrewaard noord					
L3 b	Tiendweg Willeskop					
L3 c	Tiendweg Heeswijk					
L3 d	Tiendweg Willige Langerak					
L3 e	Tiendweg Oudeslootseweg					
L3 f	Tiendweg Achterdijk					
L4	Stimuleren streekeigen beplanting					
L5	Stimuleren erfbeplanting	Deels PLW				
L6	Studie beplanting provinciale weg	Provincie			00000000	0000000
L7	Beplanting gemeentelijke weg					
Landschapsbeleid						
B1	Beeldkwaliteit linten	Deels PLW				
B2	Nieuwe landgoederen					
B3	Beleidslijn beheer landschapselementen					
Natuur						
N1	Biotoopverbetering weidevogels	Provincie / Deels PLW				
N2	Realisatie en kwaliteitsverbetering EHS					
N2 9b	Schrale Linschoten	Provincie				000000
N2 10	De Schans Linschoten	PLW			0000000	000000
N2 13 a	Hollandse IJssel ten westen van Oudewater	HIJ				000000
N2 13b	Hol. IJssel Willeskop –Snelrewaard	PLW / HIJ			0000000	000000
N2 13c	Mastwijk	PLW / HIJ			0000000	
N2 x	Uiterwaarden Lopik	Provincie		00000		
N3	Realisatie EVZ's	Watersch. Deels PLW				
N3 VIII	Hollandse kade	PLW			0000000	
N3 IX	Landgoed Linschoten – Hol. Kade	PLW			0000000	
N3 X	Verbinding linie v L – Hol. Kade	PLW			0000000	
N3 XI	Oude wetering	Ut. West			0000000	
N3 XII	Stort Mastwijk – Hol. IJssel	Ut. West			0000000	
N3 XIII	Hollandse IJssel	HIJ			0000000	0000000

	Vervolg natuur	Diversen	Samen	Lopik	Montfoort	Oudewater
N3 XVI	Langs N210	Provincie		00000		
N3 XVII	Eerste Wetering	Watersch.		00000		
N4	Bloemrijke bermen	Deels PLW				
N5	Bloemrijke sloten	Deels PLW				
N6	Nat grasland					
Cultuurhistorie						
C1	Linie van Linschoten	Provincie/ PLW			0000000	
C2	Regionaal project waterstaatkundige geschiedenis	Deels PLW				
Recreatie						
R1	Recreatief routenetwerk					
R1 a	Blinde weg-Montfoortse vaart	PLW Ut. West				
R1 b	Wandelpaden Oude Wetering					
R1 c	Wandelpad Tiendweg Snelrewaard					
R1 d	Wandelpad Tiendweg Heeswijk					
R1 e	Ommetje Oudewater					
R1 f	Polderpaden Lopikerwaard	Recreatie- schap				
R2	Jaagpad Hollandse IJssel	PHIJ				
R3	Uitkijkbalkons langs Lekdijk					
Landbouw						
LB1	Verbeteren perspectief landbouw	Deels PLW				
Water						
W1	Waterberging o.a. Boezem van Woerden	Watersch. / PLW		00000	0000000	000000
W2	Verbeteren waterkwaliteit	Watersch. / Deels PLW Deels PHIJ		00000	0000000	000000
W3	Vaarweg, oevers en keringen	Watersch. / PHIJ			0000000	000000
Communicatie						
E1	Nieuwsbrief / website					
E2	Infoborden en infocentrum					

3.1 Algemene projecten

A.1	Landschapscoördinator	Samen	Lopik	Montfoort	Oudewater
<u>Doel</u>	Het streven is dat elke gemeente over een landschapscoördinator beschikt				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeente Oudewater heeft per 1 augustus 2005 een landschapscoördinator aangesteld voor 0,5 fte in combinatie met een 0,5 fte beleidsmedewerker groen - gemeente Montfoort heeft recent een landschapscoördinator aangesteld voor 0,4 fte - gemeente Lopik continueert de landschapscoördinator voor 0,7 fte 				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeenten				
<u>Betrokken partijen</u>	- geen				
<u>Kosten</u>	- personeelskosten landschapscoördinator en uitvoerings-, planvormings- en voorlichtingsbudget, zie tabellen op volgende pagina				
<u>Financiering</u>	- personeelskosten landschapscoördinatoren en uitvoerings-, planvormings- en voorlichtingskosten opnemen in gemeentebegroting				
<u>Toelichting</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Regionale samenwerking tussen de drie gemeenten - De landschapscoördinator vormt een belangrijke intermediair tussen het landschapsbeleid beleid en uitvoering. Hij vormt aanspreekpunt, zowel vanuit de gemeente als voor de particulier. Landschapsbeheer Utrecht heeft een model opgesteld voor de berekening van de inzet van de landschapscoördinator. - De taakstelling van de landschapscoördinator is hierbij als volgt; <ul style="list-style-type: none"> - advies aan particulieren, bemiddeling en begeleiding 55%, - interne afstemming en integrale aanpak binnen gemeente 30% en - voorlichtingsactiviteiten 15%. - Het budget voorziet in: <ul style="list-style-type: none"> - de personeelskosten van de landschapscoördinator, - organisatiekosten voor huisvesting, reiskosten en bijscholing - een uitvoeringsbudget voor aanleg en herstel van kleine landschapselementen en erfbplantingen, aanvullend op bestaande regelingen (niet voor beheer, zie hiervoor project L7) en - een beperkt budget voor initiatiefplannen - een beperkt budget voor voorlichting - en een ontwikkelingsbudget voor de voorbereiding van nieuwe projecten, waarvoor vervolgens een eigen projectbudget wordt aangevraagd. 				

A1a landschapscöördinator gemeente Lopik		
Oppervlakte agrarisch cultuurlandschap		7.600 ha x 0,75 cor. factor omvang
Aantal inwoners		13870 inwoners
Aantal fte (gecorrigeerd vanwege grote omvang en open landschap)		1.14 x 0,75 = 0.85
		Begrote kosten 0.85 fte
Personeel	0.85 fte x 45.000	38.250
Organisatiebudget	0,85 x 15.000	12.750
Uitvoeringsbudget	5700 x 4.00 euro per ha x 0,75	17.100
Planvormingsbudget	5700 x 3.00 euro per ha x 0,75	12.830
Voorlichtingsbudget	5700 x 1.60 euro per ha x 0,75	6.840
Ontwikkelingsbudget	5700 x 7.50 euro per ha x 0,7	32.060
Totaal kosten in €		119.830

A1b landschapscöördinator gemeente Montfoort		
Oppervlakte agrarisch cultuurlandschap		3.505 ha
Aantal inwoners		13367 inwoners
Aantal fte (0.75 correctiefactor open landschap)		0.70 x 0,75 = 0.53
		Begrote kosten 0.53 fte
Personeel	0.53 fte x 45.000	23.850
Organisatiebudget	0,53 x 15.000	7.950
Uitvoeringsbudget	3505 x 4.00 euro per ha x 0.75	10.520
Planvormingsbudget	3505 x 3.00 euro per ha x 0.75	7.890
Voorlichtingsbudget	3505 x 1.60 euro per ha x 0.75	4.210
Ontwikkelingsbudget	3505 x 7.50 euro per ha x 0.75	19.720
Totaal kosten in €		74.140

A1c landschapscöördinator gemeente Oudewater		
Oppervlakte agrarisch cultuurlandschap		3.827 ha
Aantal inwoners		9795 inwoners
Aantal fte (0.75 correctiefactor open landschap)		0.77 x 0,75 = 0.57
		Begrote kosten
Personeel	0.57 fte x 45.000	25.650
Organisatiebudget	0.57 x 15.000	8.550
Uitvoeringsbudget	3827 x 4.00 euro per ha x 0.75	11.481
Planvormingsbudget	3827 x 3.00 euro per ha x 0.75	8.610
Voorlichtingsbudget	3827 x 1.60 euro per ha x 0.75	4.590
Ontwikkelingsbudget	3827 x 7.50 euro per ha x 0.75	21.530
Totaal kosten in €		80.410

N.B. De voorlichtingskosten komen terug in project E1, waar als onderdeel van de communicatie een nieuwsbrief is opgenomen.

A.2 Landschapsfonds	Samen	L	M	O
<u>Doel</u> Stimuleren en ondersteunen realisatie projecten				
<u>Middel</u> Aanstellen werkgroep voor de oprichting van een landschapsfonds				
<u>Trekker van het project</u> - bestuur van de Groene Driehoek (burgemeesters van de drie gemeenten Lopik, Oudewater of Montfoort) en door hen in te stellen werkgroep.				
<u>Betrokken partijen</u> - drie gemeenten, provincie, hoogheemraadschap - bedrijven, maatschappelijke organisaties				
<u>Kosten</u> - stichting fonds en bedrijfsplan				
<u>Financiering</u> - beginkapitaal beschikbaar stellen door gemeenten, daarna vaste bijdrage per jaar van gemeenten naast andere financiers - de inkomsten van het fonds kunnen o.a. gegenereerd worden door sponsoring, adoptie, rood voor groen, ontwikkelingstax / belasting, overheidsgelden (subsidies), publieksacties, giften en legaten, gemeentelijk grondbedrijf - de landschapscoördinator kan een lijst maken van de kosten van kleine projecten, waardoor particulieren inzicht krijgen in mogelijke bestedingen van hun bijdrage				
<u>Toelichting</u> Om de diverse projecten te kunnen realiseren, waarvoor niet direct kostendekkende subsidies beschikbaar zijn is het wenselijk een (regionaal) landschapsfonds op te richten. Door projecten te cofinancieren uit het landschapsfonds kan er een stimulerende werking uit gaan naar particulieren, om aan deze projecten te participeren. Een landschapsfonds is een bundeling van private middelen (van burgers en bedrijven) en publieke middelen (van gemeenten, provincies, waterschappen). Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de verworven middelen worden ingezet voor aanleg of beheer van natuur, landschap of recreatie, daar waar rijks- of provinciale middelen niet bestaan of ontoereikend zijn. Het landschapsfonds heeft een bestuur dat bestaat uit verschillende partijen, zoals agrariërs, natuurbeschermers, (recreatie)bedrijven en vertegenwoordigers van de participerende gemeenten. Inkomsten kunnen uit diverse bronnen worden gegenereerd, zoals sponsoring, rood voor groen, adoptie, ontwikkelingstax, streekproducten, publieksgelden, giften, legaten en grondcertificaten. De uitgaven uit het fonds worden door het bestuur beoordeeld. Dit bestuur zou kunnen bestaan uit het bestuur van de Groene Driehoek. Aan het bestuur worden projecten voor gedragen. Eventueel kunnen bepaalde inkomsten gelabeld worden aan gewenste uitgaven. Bijvoorbeeld de inleg van een bepaalde gemeente moet ook ten dienste komen aan die gemeente. Ook kunnen inkomsten aan thema gelabeld worden, waarbij zij aan dat thema besteed moeten worden. Er dient een werkgroep te worden opgericht die het landschapsfonds verder op gaat zetten in de vorm van een stichting. - zie paragraaf 7.3.2				

A.3	Convenant vrije landschaps elementen	S	L	Mont foort	O
<u>Doel</u>	Voorkomen planologische schaduwwerking van nieuwe aangelegde elementen en daardoor stimuleren van de aanleg van nieuwe landschapselementen				
<u>Middel</u>	Opstellen en afsluiten convenant voor de aanleg van zogenaamde vrije landschapselementen. Gezien de ervaring met omliggende gemeenten is dit wenselijk.				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeente Montfoort				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeente Montfoort - Landschapsbeheer Utrecht - provincie Utrecht - Hoogheemraadschap - LTO Noord - Werkgroep Behoud Lopikerwaard - Agrarische natuurvereniging 				
<u>Kosten</u>	- voorbereidingskosten convenant (relatief laag)				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	- eenmalig gemeentelijk budget				
<u>Toelichting</u>	- gezien de geringe benodigde voorbereidingstijd en lage kosten als een van de eerste projecten uitvoeren.				

3.2 Projecten landschapontwikkeling

L1	Groene bufferzones	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Landschappelijk inpassen harde bebouwingsranden of infrastructuur				
<u>Middel</u>	Aanleg groene inrichting van een naastliggende 'groenstrook'				
<u>Trekker van het project</u>	- de betreffende gemeenten, zie navolgende uitwerking in tabellen				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - grondeigenaren - landschapscoördinator - ontwikkelaar / eigenaar bedrijventerrein - Landgoed Linschoten L1b t/m L 1f 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - grondaankoop of vergoeding 'inrichting en waardedaling' - planvorming - uitvoering en beheer 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - afdracht bedrijventerrein aan landschapsfonds voor goede landschappelijke inpassing 'Rood met groen' - financieringsondersteuning particulier vanuit op te richten landschapsfonds (aanleg en beheer) - opnemen in exploitatie bedrijventerrein / woonwijk - subsidie bosaanplant, functieverandering, natuurontwikkeling - budget rijkswaterstaat inpassing A12 / inzet compensatie van groen langs rijkswegen? (L1d en L1e) 				
<u>Toelichting</u>	<p>Op een aantal plaatsen zijn binnen het LOP zones aangewezen waar het wenselijk is de harde bebouwingsgrens of de snelweg A12 te begeleiden met een groene beplanting. Gezien de openheid van het landschap ligt de bebouwing aan de rand van de kernen zonder begeleidend groen vaak van veraf dominant in het zicht, vooral wanneer het gaat om grootschalige wanden van bedrijventerreinen.</p> <p>Doel is door middel van een groene inrichting van een naastliggende groenstrook de harde bebouwingsrand landschappelijk in te passen. Hiervoor is minimaal ca 10 tot 20m breedte nodig, zodat kronen van bomen goed uit kunnen groeien en de zone zelf enige landschappelijke en liefst ook ecologische waarde kan krijgen. Bij een recreatief gebruik is een bredere zone van ca 30 tot 50m wenselijk.</p> <p>Het landgoed Linschoten heeft de intentie haar landgoed geleidelijk uit te breiden met ofwel nieuwe gronden ofwel een uitbreiding van het beheer van landschappelijke beplantingen. Zij heeft ter verkenning hiervoor Het Ruimtelijk plan laten opstellen. De wens tot uitbreiding kan samen gaan met de realisatie van groene buffers langs de snelweg de A12 of rondom de kernen Linschoten, Oudewater en Montfoort.</p> <p>Landgoed Linschoten is eventueel bereid het beheer over de nieuwe groenzones te voeren.</p>				

Te nemen stappen zijn:

- verkennen eigendomssituatie,
- opstellen eenvoudig inrichtings- en beheerplan groenzone,
- aankopen grond of overeenkomst sluiten met grondeigenaar over inrichting en beheer,
- verkennen subsidies bosaanplant, natuurontwikkeling, e.d.,
- uitvoeren plan en
- afspreken duurzaam beheer.

De groene bufferzones Oudewater, Linschoten en Montfoort (L1b t/m L1f) vallen onder regie project Linschoterwaard (deelproject 3, 9 en 10)

L1a Groene buffer bedrijventerrein Lopik	
Locatie	- bedrijventerrein Lopik, noordwestzijde.
Trekker	- gemeente Lopik in overleg met bedrijventerrein
Kosten	- verwerving, inrichting en beheer resterende ca 2000 m2

L1b Groene buffer Montfoort westzijde	
Locatie	- Montfoort, noordwestzijde bedrijf Rutgers
Trekker	- gemeente Montfoort in overleg met bedrijf en bewoners
Kosten	- onder regie project Linschoterwaard
	- verwerving, inrichting en beheer ca 2,5 ha

L1c Groene buffer Montfoort noordzijde	
Locatie	- Montfoort, noordzijde bedrijventerrein (Ruinemans)
Trekker	- gemeente Montfoort in overleg met bedrijven en bewoners
Kosten	- verwerving inrichting en beheer ca 1,5 ha

L1d Groene buffer A12 westzijde, gemeente Montfoort	
Locatie	- zuidzijde van de A12 ten westen van landgoed Linschoten.
Middel	- groene buffer met opgaande beplanting <i>De kavelrichting staat hier schuin op de A12. Door enkele kavels over een lengte van ca 100 of 200 m met opgaande beplanting in te planten of langs de kavelgrens een opgaande beplanting te planten ontstaat een coulissenlandschap. Dit halfopen landschap sluit aan op het landgoed Linschoten, en ontnemt vanuit het open polderland over grote afstand het zicht op de A12 en Woerden. Bij Rijkswaterstaat dient dit planvoorstel te worden afgestemd op hun visie ten aanzien van de landschappelijke inpassing.</i>
Trekker	- Landgoed Linschoten in samenwerking met gemeente Montfoort
Kosten	- aankoop, inrichting en beheer ca 4,5 ha
Overig	- onder regie project Linschoterwaard (deelproject 9)

L1e Groene buffer A12 oostzijde, gemeente Montfoort	
Locatie	- Linschoten noordzijde, tevens zuidzijde van de A12, zie ook L 1d.
Trekker	- Landgoed Linschoten in samenwerking met gemeente Montfoort
Kosten	- inrichting en beheer ca 3,5 ha
Overig	- onder regie project Linschoterwaard (deelproject 10)

L1f Groene buffer Oudewater	
Locatie	- Oudewater, oostzijde bedrijventerrein Tappersheul.
Middel	- afronding kern met recreatief uitloopgebied en buffer <i>De groene zone die ontstaat tussen Broekerkade en de Lange Linschoten tevens als wandelroute inrichten. Zo wordt de kern van Oudewater aan de oostzijde afgerond, een landschappelijke kwaliteitsverbetering en een recreatief uitloopgebied gerealiseerd.</i>
Trekker	- gemeente Oudewater i.s.m Landgoed Linschoten
Kosten	- verwerving en inrichting ca 7,5 ha
Overig	- onder regie project Linschoterwaard (deelproject 3)

L1g Groene buffer Lopikerwaard/IJsselstein	
Locatie	- oostelijke zone van de Lopikerwaard
Middel	- de aanleg van landschapelementen in combinatie met particuliere landgoedontwikkeling op een zodanige wijze dat zij een <u>visuele buffer</u> vormen voor de bebouwing van IJsselstein en ook een begeleiding van enkele recreatieve paden vormen. Zo mogelijk in combinatie met waterberging.
Trekker	- gemeente Lopik
Kosten	- stimulering en ondersteuning

L2	Veenweidepark Oudewater	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Ontwikkelen Veenweidepark, waarin een combinatie van diverse functies wordt nagestreefd				
<u>Middel</u>	<p>Planontwikkeling met deelprojecten zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verwerving gronden. Momenteel is de bezwarenbehandeling van het plan van toedeling. De gronden worden aan de gemeente toebedeeld (DLG). - inrichtingsplan; dit is nog niet opgesteld, Staatsbosbeheer is door Bureau Beheer landbouwgronden aangewezen om het gebied in te richten en na de uitvoeringsfase over te dragen aan de gemeente. In de concept structuurvisie is het gebied aangewezen als parkbos met ruitpaden, wandelpaden en recreatiewater. Gezien de ligging in het open landschap en de potenties voor natuurontwikkeling is ook een half open karakter een goede optie. Ook moet in de toekomst rekening gehouden worden met woningbouw (2019-2020). - afstemming met omwonenden en gebruikers, - uitvoering en - beheerplan. 				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeente Oudewater				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - grondeigenaren - gemeente Oudewater - landschapscoördinator - waterschap - Werkgroep Behoud Lopikerwaard - agrarische natuurvereniging 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - planontwikkeling - verwerving circa 10-15ha - communicatie - aanleg en beheerkosten 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<p>Het veenweidepark is opgenomen in het landinrichtingsplan Driebruggen. Volgens het plan uit 1990 betaalt de gemeente 25 % van de kosten (toen begroot op 31.760,- euro). Het rijk betaalt de overige 75 %. Ook het beheer en onderhoud komt voor rekening van de gemeente.</p>				
<u>Toelichting</u>	<p>De te nemen maatregelen bestaan uit ondermeer natuurontwikkeling van extensief beheerde weidegronden en slootkanten, de aanleg van karakteristieke opgaande beplantingen. Er ontstaat een recreatief uitloopgebied voor Oudewater en omgeving.</p>				

L3	Herstel Tiendwegen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Herstel van tiendwegen				
<u>Middel</u>	<p>Bij de tiendwegen en houtkaden is herstel van het profiel en van de beplanting aan de orde en een mogelijke openstelling als wandelroute.</p> <p>Hiervoor zijn de volgende acties nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - advisering gemeentelijk landschapscöördinator aan particulieren - planopstelling en onderzoeken haalbaarheid - onderzoeken mogelijke inzet landschapsfonds 				
<u>Trekker van het project</u>	- landschapscöördinatoren				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - landschapscöördinator(en): communicatie, motivatie en advisering - agrarische natuurverenigingen - particulieren: aanleg, beheer - gemeenten: beleid, communicatie - Landschapsbeheer Utrecht 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - inventarisatie huidige situatie - planvorming per Tiendweg, benaderen particulieren - uitvoering; herstellen profiel, aanpakken achterstallig onderhoud, aanleg beplanting - duurzaam regelen beheer 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen en landschapspakketten van programma beheer (SAN) - eventueel aanvullende financiering voor aanleg, herstel en eventueel beheer via landschapsfonds - zie ook aanbeveling voor provinciaal beleid, vergoeden waardedalingscomponent. 				
<u>Toelichting</u>	<p>Landschapselementen zijn kenmerkend voor de verschillende landschapstypen. Bovendien onderstrepen zij vaak de cultuurhistorische patronen. Het is belangrijk bij het grote aantal particuliere beheerders van het buitengebied het belang van deze landschapselementen te onderstrepen voor de landschappelijke, cultuurhistorische, natuur en visuele waarde en aandacht voor aanleg, herstel en een goed beheer van deze landschapselementen te vragen.</p> <p>In de open weidegebieden vormen de <u>tiendwegen</u> belangrijke lange doorgaande oost-west gerichte lijnen in het landschap. Bij de tiendwegen en houtkaden is herstel van het profiel en van de beplanting aan de orde en een mogelijke openstelling als wandelroute.</p> <p>De volgende belangrijke tiendwegen zijn hieronder als apart project genoemd.</p>				

L3a	Herstel Tiendweg ten noorden van Snelrewaard
Middel Trekker	- herstel Tiendweg en openstelling als wandelpad - gemeente Oudewater en Montfoort

L3b	Herstel Tiendweg polder Willeskop
Middel Trekker	- met dwarsverbinding over de Oostkade, parallel aan de Damweg - gemeente Oudewater en Montfoort

L3c	Herstel Tiendweg polder Heeswijk
Middel Trekker	- nadere uitvoering reeds beschreven maatregelen, o.a. wegnemen hekken - gemeente Montfoort

L3d	Herstel Tiendweg Willige Langerak
Middel Trekker	- over ca. 3km lengte is ca. 1kilometer aanvullende beplanting gewenst. Het betreft hier een enkelzijdige beplanting (60% laanboom, 10% hakhout, 30% knotboom). - gemeente Lopik

L3e	Herstel beplanting tiendweg Oudeslootseweg
Middel Trekker	- herstel laanbeplanting - gemeente Lopik

L3f	Herstel tiendweg de Achterdijk bij Lopikerkapel
Middel Trekker	- herstel beplanting - gemeente Lopik

L4	Aanleg, herstel en beheer streekeigen natuur- en landschapselementen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Stimuleren aanleg, herstel en juist beheer van karakteristieke streekeigen natuur- en landschapselementen				
<u>Middel</u>	<p>Hiervoor zijn de volgende acties wenselijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inspireren, adviseren en ondersteunen particulieren door landschapscoördinator in aanleg, herstel en beheer van landschapselementen - wijzen op subsidiemogelijkheden - vrijwilligers interesseren voor beheer landschapselementen, - organiseren van snoeicursussen voor hoogstamfruitbomen, - onderzoeken mogelijke inzet landschapsfonds. 				
<u>Trekker van het project</u>	- landschapscoördinator				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - landschapscoördinator(en): communicatie, motivatie en advisering - agrarische natuurverenigingen - particulieren: aanleg, beheer - gemeenten: beleid, communicatie - Landschapsbeheer Utrecht - Lokale landschaps werkgroepen - Vereniging Hoogstamfruit Groene Hart 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - informatie en advies via landschapscoördinator - aanleg, herstel, achterstallig onderhoud - eventuele tegemoetkoming in beheer van landschapelementen 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gebruik maken van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen (KLE) van de provincie en landschapspakketten van programma beheer (SAN) - eventueel aanvullende financiering voor beheer via landschapsfonds - eventueel aanvullende financiering voor aanleg en herstel via landschapsfonds - zie ook aanbeveling voor provinciaal beleid, vergoeden waardedalingscomponent 				
<u>Toelichting</u>	<p>Landschapselementen zijn kenmerkend voor de verschillende landschapstypen. Bovendien onderstrepen zij vaak de cultuurhistorische patronen. Het is belangrijk bij het grote aantal particuliere beheerders van het buitengebied het belang van deze landschapselementen te onderstrepen voor de landschappelijke, cultuurhistorische, natuur en visuele waarde en aandacht voor aanleg, herstel en een goed beheer van deze landschapselementen te vragen.</p> <p><i>Open weidegebieden</i> In de open weidegebieden vormen de <u>tiendwegen</u> en de <u>houtkaden</u></p>				

belangrijke lange doorgaande oost-west gerichte lijnen in het landschap. Bij de houtkaden is herstel van het profiel en van de beplanting aan de orde en een mogelijke openstelling als wandelroute. De eendenkooien en geriefhoutbosjes liggen juist verspreid in het landschap. De oude eendenkooien kunnen in het landschap herkenbaar worden gemaakt door deze te visualiseren via een plas-dras situatie. Voor de pest- en geriefhoutbosjes is aanleg, herstel en beheer van belang met inbegrip van ringsloten. Verder is aanleg en beheer van kavelgrensbeplantingen en knotbomen, aansluitend op de erfbeplantingen wenselijk.

Oeverwallen

Op de oeverwallen bestaan kenmerkende beplantingen uit hoogstam fruitboomgaarden, bosjes, kavelgrensbeplantingen, solitaire bomen, knotbomen, lanen, e.d. Hier is in het algemeen een uitbreiding van landschapselementen gewenst. Het gaat om de stroomrug van de Hollandse IJssel en de stroomrug van de Lek tussen Lopik en Lopikerkapel. De fruitdijk bij Hekendorp vraagt specifiek om aandacht in het beheer. Het beheer wordt nu door bemoeienis van de landschapscöördinator gedaan. Dit is eigenlijke een taak van de particuliere eigenaren.

Doelstellingen volgende 10 jaar:

- regelen herstel en beheer alle houtkaden,
- herkenbaar maken 5 oude eendenkooien,
- aanleg 20 kleine pest- en geriefhoutbosjes in open landschap,
- aanleg 5 nieuwe hoogstamboomgaarden in elke gemeente op oeverwal,
- realiseren 2 km lijnvormige beplantingen in elke gemeente,
- oplossing zoeken voor beheer fruitdijk Hekendorp.

L5	S	L	M	O
<p>Stimuleren erfbeplantingen</p>				
<p><u>Doel</u></p> <p>Stimuleren van streekeigen erfbeplantingen</p>				
<p><u>Middel</u></p> <p>Inspireren, adviseren en ondersteunen</p> <p>De volgende acties zijn hier wenselijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - advisering gemeentelijk landschapscoördinator van particulieren en bemiddeling in de uitvoering, - samenwerking in ontwerp met gemeentelijk landschapscoördinator en met hoveniers en tuinarchitecten, waarvan bekend is dat zij kennis hebben over landschappelijke erfbeplanting (lijst LBU), - speciale aanplantacties i.s.m. agrarische natuurverenigingen, - maken voorbeeldbrochure / website van kenmerkende erven met slotenpatronen en beplantingssoorten. Omschrijving type erfbeplantingen op basis van landschapstype en streek; rijkelijk geïllustreerd; snel inzichtelijk voor de particulier. Goede en minder goede voorbeelden geven. Er is een geschreven "handout" van de gemeente Oudewater. De brochure dient met name met beelden dit verhaal aan te vullen. - per gebied eens in de zoveel jaar een huiskamerbijeenkomst organiseren en - samenwerking met de afdeling Bouw- en Woningtoezicht in verband met aandacht landschappelijke erfbeplanting bij uitbreiding van bebouwing en nieuwe functionele bebouwing. Zie paragraaf 2.2 de koppeling tussen RO beleid en landschapsonwikkeling. 				
<p><u>Trekker van het project</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - landschapscoördinator 				
<p><u>Betrokken partijen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - landschapscoördinator(en): communicatie, motivatie en advisering - agrarische natuurverenigingen - recreatiebedrijven - recreatieschap - particulieren: aanleg, beheer - gemeenten: beleid, communicatie - Landschapsbeheer Utrecht 				
<p><u>Kosten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbeeldbrochure / website - informatie en advies via landschapscoördinator - opstellen erfinrichtingsplan - aanleg 				
<p><u>Financieringsmogelijkheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - financiering vooral mogelijk vanuit Regionaal Draagvlak Natuur - inzet van uitvoeringsbudget gemeentelijk landschapscoördinator en van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen - financieringsondersteuning particulier vanuit op te richten landschapsfonds (aanleg en beheer) - speciale actie voor erfbeplantingsplan, bijvoorbeeld financieren door bijdrage van € 250 per erf door landschapsfonds 				
<p><u>Toelichting</u></p> <p>Erfbeplantingen zijn karakteristiek voor een landschapstype. Zij begeleiden de bebouwing in visuele zin.</p>				

Het is belangrijk dat de erfinrichting haar sobere karakter behoud, dat aansluit bij het buitengebied.

Er is een toenemende belangstelling te onderkennen voor een streekeigen erfinrichting. Landschapsbeheer Nederland heeft onlangs de website www.kijkmijnerf.nl opgezet.

Speciale aandacht dient uit te gaan naar de ruimtelijke kwaliteit van recreatieve voorzieningen. Denk hierbij aan een landschappelijke uitstraling van verblijfsrecreatieterreinen zoals een camping of een dagrecreatieterrein.

In het project Linschoterwaard zijn Groene bebouwingslinten als project benoemd met als middel het starten van een 'bottom-up'-proces.

- project deels onder regie Linschoterwaard,
- er is een sterke relatie met project B1 (beeldkwaliteit linten).

L6	Beplanting provinciale weg	S	L	M	O
<u>Doel</u> Ruimtelijk versterken N228 in combinatie met natuurvriendelijke inrichting					
<u>Middel</u> <ul style="list-style-type: none"> - afstemming zoeken met huidige reconstructie van de weg tussen Oudewater en Montfoort. Deze verkeert momenteel in de planfase - inventariseren mogelijkheden en knelpunten voor nieuwe beplanting - inventariseren huidige beplanting wegbermen en kansen ecologisch beheer - opstellen visie en inrichtingsplan - opstellen beheerplan - uitvoeren plan, zo mogelijk als onderdeel van een integrale reconstructie 					
<u>Betrokken partijen</u> <ul style="list-style-type: none"> - gemeenten Oudewater en Montfoort - aangrenzende gemeenten, afstemming - provincie als wegbeheerder - aangrenzende bewoners en eigenaren (informatie planontwikkeling) 					
<u>Trekker van het project</u> <ul style="list-style-type: none"> - provincie Utrecht 					
<u>Kosten</u> <ul style="list-style-type: none"> - verkennende studie, visie en inrichtingsplan, uitvoering 					
<u>Financieringsmogelijkheden</u> <ul style="list-style-type: none"> - provinciaal budget 					
<u>Toelichting</u> <p>- de provinciale weg die de zuidoever van de Hollandse IJssel volgt (N228) is ruimtelijk niet goed herkenbaar als doorgaande route. Gezien het belang van deze weg en het grote aantal woningen en bedrijven, dat zich presenteert aan deze weg, is het wenselijk de weg een duidelijker herkenbaar karakter te geven. Hierbij kunnen plaatselijk weer verschillen bestaan bij bijvoorbeeld de entree van de kernen of de kruising met de Hollandse IJssel, waar beplanting wordt onderbroken. Tevens dienen mogelijkheden voor natuurvriendelijk bermbeheer te worden onderzocht. De inrichting dient hiermee rekening te houden.</p> <p>- bij het aanleggen van nieuwe beplanting dient rekening te worden gehouden met de verkeersveiligheid van de weg.</p>					

L7	Vervangen bomen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Vervangen populieren ten zuiden van Montfoort langs Blokland, de Benedenkerkweg en de Bovenkerkweg in de komende jaren				
<u>Middel</u>	Vervangen boombeplanting door duurzame streekeigen soorten, rekening houdend met de molenbiotoop en de afstand tot primaire waterkeringen.				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeente Montfoort				
<u>Betrokken partijen</u>	- aangrenzende bewoners (informatie)				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - kap bestaande bomen - planvorming - aanplant en beheer nieuwe bomen 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	- gemeentelijk groenbudget				

3.3 Projecten landschapsbeleid

B1	Ontwikkelen beeldkwaliteit linten	Samen	L	M	O
<u>Doel</u>	Stimuleren van een goede beeldkwaliteit en landschappelijke inrichting van diverse gebouwen en erven binnen de linten				
<u>Middel</u>	<p>Opstellen voorbeeldfolder en / of pagina op gemeentelijke website met goede voorbeelden van beeldkwaliteit op diverse erven; agrarisch bedrijf, bedrijfsmatig erf, woonerf, erf met recreatieve functie en dergelijke.</p> <p>Tevens voorbeelden geven van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de ligging van de erven aan de weg met karakteristieke doorkijkjes, - de opbouw van de erven; situering van hoofd- en bijgebouwen ten opzichte van de weg, de kavel en elkaar, - gewenste beeldkwaliteit van bebouwing, - karakteristieke beplanting op het erf en langs de kavelgrens, - het slotenpatroon van de erven en - de natuurwaarde van de erven. <p>De richtlijnen voor beeldkwaliteit dienen nader te worden opgenomen in het RO beleid.</p>				
<u>Trekker van het project</u>	- drie gemeenten samen				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - afdelingen RO drie gemeenten - welstandscommissies drie gemeenten - landschapscoördinatoren 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - opstellen inhoud folder / website - drukwerk folder / realiseren website - communicatie folder / website 				
<u>Financiering</u>	- gemeentelijk budget van drie gemeenten samen				
<u>Toelichting</u>	<ul style="list-style-type: none"> - op de pagina's 34 en 35 in paragraaf 2.4 'Landschap' van de analyse zijn de hoofdkenmerken per lint aangegeven - deels afstemmen op <u>project Linschoterwaard</u> (deelproject 11). Hierin zijn groene bebouwingslinten als project benoemd. Als middel is het starten van een 'bottom-up'-proces voorgesteld om vergroening van bestaande bebouwingslinten door bewoners te stimuleren. - afstemmen op regionale welstandsnota Westelijk Weide en Kromme Rijngebied. 				

B2	Nieuwe landgoederen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Nadere criteria of leidraad Ruimtelijke Ordening voor nieuwe landgoederen in de Lopikerwaard				
<u>Middel</u>	<p>Actief ontwikkelen landgoederenbeleid, door opstellen streefbeelden en eigen gemeentelijke randvoorwaarden ten aanzien van de omvang, de gewenste beeldkwaliteit, gewenste landschapsontwikkeling, de bijdrage aan het recreatief netwerk en dergelijke.</p> <p>Vervolgens verankeren van de uitgangspunten in het bestemmingsplan buitengebied en de welstandsnota. Er kan een stimulerend beleid voor nieuwe landgoederen worden gevoerd door deze bestemming via een wijzigingsmogelijkheid (art 11) op te nemen in het bestemmingsplan.</p> <p>De gemeenten kunnen ook actief de ontwikkeling van landgoederen promoten.</p>				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeente Lopik; stroomrug Lek en oostzijde Lopikerwaard - gemeente Montfoort; stroomrug Hollandse IJssel ten oosten van Montfoort 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeente Lopik - gemeente Montfoort 				
<u>Kosten</u>	- plankosten beide gemeenten				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentelijk RO budget - uitvoering landgoederen "rood voor groen"-regeling 				
<u>Toelichting</u>	<p>Op een aantal plaatsen zijn binnen het LOP zones aangewezen waar nieuwe landgoederen kunnen bijdragen aan de gewenste half open landschapsstructuur. Deze zones betreffen de oostelijke stroomrug langs de Hollandse IJssel, de stroomrug van de Lek en de oostrand van de Lopikerwaard. Nieuwe landgoederen dienen te voldoen aan de uitgangspunten van de provincie Utrecht (minimaal 10 ha, waarvan 60 % bos- en natuurontwikkeling, 1 woongebouw met maximaal 3 wooneenheden (totaal max. 1500m³), openbaar toegankelijk, aansluitend bij de gebiedskenmerken), vastgelegd in het recent vastgestelde streekplan en in de in dit LOP uitgewerkte visie voor de deelgebieden.</p> <p>De nieuwe landgoederen dienen invulling te geven aan het gewenste ruimtelijke beeld en de karakteristieke beplantingstypen per landschapstype.</p>				

B3	Beleidslijn beheer landschapselementen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Stroomlijnen beleid ten aanzien van beheer van landschapselementen in de drie gemeenten en opstellen éénduidig beleid				
<u>Middel</u>	De volgende afstemming tussen de drie gemeenten is wenselijk: - stroomlijnen vergoedingen beheer landschapselementen, mogelijke inzet landschapsfonds onderzoeken, - oplossing bieden voor verwerking snoeihout en - oplossing bieden voor verwerking bermhooi.				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeentelijke beleidsmedewerkers landschap / landschapscoördinatoren				
<u>Betrokken partijen</u>	- gemeenten: beleid, communicatie - Landschapsbeheer Utrecht				
<u>Kosten</u>	- beleidsvoorbereiding - composteringsinstallatie				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	-				
<u>Toelichting</u>	<p>De <u>kosten voor het beheer van landschapelementen</u> worden aanvullend op provinciale en rijkssubsidieregelingen in principe niet door de gemeenten vergoed. Dit is in de drie gemeenten verschillend geregeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in Oudewater wordt beheer van landschapselementen uitgevoerd met vrijwilligers en doorberekend aan de eigenaar, - Lopik rekent het beheer door aan de eigenaren en - in Montfoort wordt het beheer deels door de gemeente met vrijwilligers uitgevoerd en door de gemeente vergoed. <p>Het <u>vrijkomende snoeihout</u> vormt een probleem bij het onderhoud van de landschapselementen, nu dit niet meer verbrand mag worden. De drie gemeenten dienen hiervoor een oplossing te zoeken, bijvoorbeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een ontheffing om toch te kunnen verbranden. In Lopik geldt deze ontheffing voor het verbranden van snoeihout, - door het beschikbaar stellen van een houtversnipperaar of - door het oprichten van een gemeenschappelijke composteerinstallatie. <p>Het maaisel dat vrijkomt bij het maaien van bermen dient te worden afgevoerd. Dit brengt kosten met zich mee. Onderzocht dient te worden of het <u>composteren van bermhooi tot ruige mest</u> voor de drie gemeenten gezamenlijk een goede oplossing biedt. Daarnaast kan gekeken worden of vergisting van maaisel met mest en biomassa (snoeihout) of verbranding voor kassenteelten mogelijkheden biedt. Hiervoor zijn eventueel ook milieusubsidies beschikbaar.</p> <p>Het verdient voorkeur om het proces van stroomlijning van de drie gemeenten gelijk op te laten lopen met de ontwikkeling van een landschapsfonds.</p>				

3.4 Projecten natuur

N1	S	L	M	O
<p>Biotoopverbetering weidevogels</p>				
<p><u>Doel</u></p>				
<p>Behoud en versterking weidevogelpopulatie, biotoopverbetering weidevogels, waaronder de Grutto.</p>				
<p><u>Middel</u></p>				
<p>De volgende acties zijn wenselijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitbreiding participatie particulieren aan weidevogelbeheer - maatregelen die leiden tot biotoopverbetering weidevogels; o.a.; - toepassen mozaïekbeheer, - uitgesteld maaibeheer, - realiseren 'vluchtheuvels', - optimaliseren waterpeil, - toepassen ruige mestvergoeding en - lobby bij provincie voor uitbreiding van het gebied voor zware weidevogelpakketten. De inventarisaties van de weidevogels per ha geven aan dat een groter gebied dan nu aangewezen is, in aanmerking komt voor de zwaardere weidevogelpakketten. (zie hiervoor de aanbevelingen voor provinciaal beleid, paragraaf 3.8.2) 				
<p><u>Betrokken partijen</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - agrarische natuurverenigingen; motiveren particulieren, administratieve ondersteuning - landschapscoordinator - particulieren - subsidiegever - gemeenten 				
<p><u>Trekker van het project</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - agrarische natuurverenigingen 				
<p><u>Kosten</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - motiveren agrariërs voor natuurbeheer - extra ha beschikbaar stellen door de provincie 				
<p><u>Financieringsmogelijkheden</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - Dienst Regelingen LNV, SAN (weidevogelpakket) - provincie Utrecht 				
<p><u>Toelichting</u></p>				
<p>Zoals in de rest van Nederland kan het in de Lopikerwaard beter met de weidevogels. Binnen het gebied zijn er afhankelijk van de locatie zware en lichte beheervergoedingen voor weidevogelbeheer. Hieraan zouden nog meer agrariërs mee kunnen doen. Bij voorkeur zouden subsidieaanvragen (collectief) via het loket/landschapsfonds kunnen verlopen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - afstemming zoeken met project van LBN; Nederland Gruttoland - zie ook Project Linschoterwaard (deelproject 7) 				

N2	Realisatie EHS	S	L	M	O
<u>Doel</u> Uitbreiding en Kwaliteitsverbetering natuurgebieden binnen de EHS, binnendijs volgens Natuurgebiedsplan Zuidwest Utrecht, buitendijs volgens Ontwikkelingsvisie uiterwaarden van de Lek					
<u>Middel</u> Uitvoering functieverandering landbouwgronden; - EHS 9b, de Schrale Linschoten, 16 ha (gem. Oudewater) - EHS 10, De Schans – Linschoten, 34 ha, strekt zich deels uit langs de Linie van Linschoten, is tevens onderdeel van project C1 (gem. Linschoten /LW) Langs de Hollandse IJssel ligt een groot aantal ha waar volgens het integraal gebiedsperspectief naar de realisatie van de EHS dient te worden gestreefd; - EHS 13a Oudewater Uiterdijken – Buurtweg, ten westen van Oudewater, 24 ha (gem. Oudewater / HIJ) - EHS 13b Willeskop – Snelrewaard, tussen Oudewater en Montfoort, 63ha (gem. Montfoort / Oudewater / HIJ / LW) - EHS 13c Mastwijk, ten oosten van Montfoort, 13 ha (gem. Montfoort / HIJ / LW) Realisatie buitendijkse EHS volgens streefbeelden provincie Utrecht in Batuwse waard, Horde en Graafse Waard, Wielse en Vogelzangsewaard en Willige Langeraksewaarden. Eventuele nadere uitwerking van de inrichting van terreinen SBB Wielse en Vogelzangse waard. (gem. Lopik)					
<u>Trekker van het project</u> - provincie Utrecht					
<u>Betrokken partijen</u> - landschapscoördinator; bekendheid van natuurbestemming gebieden, voorlichting aan particulieren - particulieren - LTO Noord - UPG, landgoed Linschoten - gemeenten - Staatsbosbeheer uiterwaarden					
<u>Kosten</u> - uitbreiding medewerkers particulier natuurbeheer provincie Utrecht - gemeenten achteraf wijzigen bestemmingsplannen					
<u>Financieringsmogelijkheden</u> - Dienst Regelingen LNV, SN - provincie Utrecht					

Toelichting

Van de hoeveelheid begrensde natuurgebieden is een deel nog in gebruik als landbouwgrond. Deze gronden moeten voor 2018 een natuurfunctie krijgen. Het beleid is nog steeds vooral gericht op verwerving door DLG en overdracht naar een van de bekende natuurbeschermingsorganisaties. De provincie moet actiever grondeigenaren en -gebruikers benaderen om ze te wijzen op de mogelijkheden van particulier natuurbeheer. Op die manier worden toekomstige natuurgebieden sneller afgerond. Robuuste natuurgebieden zijn makkelijker te beheren en minder gevoelig voor versnippering, verdroging en vermesting. De voorgestelde ontwikkeling bestaat uit moeras, (half) natuurlijk grasland, struweel en bos.

- projecten EHS 10 en 13 onder regie projecten Linschoterwaard (deelproject 12)
- projecten 13 onderdeel project Hollandse IJssel

N3	Realisatie EVZ's	S	L	M	O
<u>Doel</u> Voltooiing ecologische verbindingzones en natuurgebieden volgens Natuurgebiedsplan Zuidwest Utrecht					
<u>Middel</u> Uitvoering EVZ's; <ul style="list-style-type: none"> - VIII, Hollandse kade (gem Montfoort / LW) - IX, landgoed Linschoten – Hollandse IJssel (gem Montfoort / LW) - X, verbinding Linie van Linschoten – Holl.kade (gem Montfoort / LW) - XI, Oude wetering (gem Montfoort / UW) - XII, stort Mastwijk – Hollandse IJssel (gem Montfoort / UW) - XIII, Hollandse IJssel (gem Oudewater en Montfoort / HIJ) - XVI langs N210 (gem Lopik) - XVII, Eerste Wetering (gem Lopik) - (afkortingen zie onder) 					
<u>Trekker van het project</u> <ul style="list-style-type: none"> - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden en provincie Utrecht - gemeenten, ecopassages lokale wegen 					
<u>Betrokken partijen</u> <ul style="list-style-type: none"> - LNV, DLG - gemeenten, opheffen barrières bij lokale wegen - particuliere grondeigenaren - landschapscöördinator; afstemming over initiatie, inrichting en uitvoering 					
<u>Kosten</u> <ul style="list-style-type: none"> - verwerving gronden, inrichting en beheer 					
<u>Financieringsmogelijkheden</u> <ul style="list-style-type: none"> - Dienst Regelingen LNV, SN, functieverandering en natuurontwikkeling - provincie Utrecht, budget corridors - Stichtse Rijnlanden, budget stapstenen programma beheer 					
<u>Toelichting</u> In het kader van Herinrichtingsproject Lopikerwaard zijn een groot aantal verbindingselementen gerealiseerd. Alleen langs de Hollandse IJssel en ten westen van Lopik moeten nog stappen genomen worden. In totaal is hiervoor in het Natuurgebiedsplan 52 ha gereserveerd. Het gaat vooral om natte verbindingen. De beoogde natuurdoelen zijn rietland en ruigte, nat schraalgrasland en dergelijke. <ul style="list-style-type: none"> - EVZ VIII, IX en X onder regie project Linschoterwaard (LW), deelproject 2 - EVZ XI en XII onder regie Gebiedscommissie Utrecht West (UW) - EVZ XIII tevens project integrale ontwikkeling Hollandse IJssel (HIJ), in het integraal gebiedsperspectief is een streefbeeld opgesteld. 					

N4	Bloemrijke bermen	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Ontwikkeling bloemrijke bermen door natuurvriendelijk maaibeheer gemeentelijke groendiensten en evt. particulieren. Met name de Lekdijk wordt als kansrijk gezien.				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - opstellen Plan van Aanpak - inventariseren kansrijke bermen d.m.v. bekende en aanvullende inventarisaties - Uitvoeren natuurvriendelijk maaibeheer, ondermeer rekening houdend met perioden van maaien - Dit beleid opnemen en uitwerken in de gemeentelijke groenstructuur- en beheerplannen 				
<u>Trekker van het project</u>	- drie gemeenten				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeenten Lopik, Montfoort en Oudewater - Hoogheemraadschap als beheerder van de Lekdijk 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - maaien bermen - afvoeren maaisel 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>					
<u>Toelichting</u>	<p>Tegenwoordig komen alleen in de bermen van de rijks- en provinciale wegen karakteristieke bermplanten als Aardaker, Gele morgenster, Gewone agrimonie, Reukgras, Groot streepzaad, Veldlathyrus, Wilde margriet e.d. voor. De bermen van de gemeentelijke wegen zijn soortenarm. De vegetatie wordt gedomineerd door Glanshaver, Fluitenkruid, Grote brandnetel en Grote vossenstaart. De bermen zijn te smal, worden vaak vergraven en steeds geklepeld. Toch zijn er kansrijke bermen. Deze moeten in beeld worden gebracht. Vervolgens wordt het maaibeheer natuurvriendelijk (maaien en afvoeren) aangepast.</p> <p>Voor de bermen langs de polderwegen liggen kansen voor het beheer door agrariërs, die de beheervergoeding ontvangen en zorgen voor afvoer van het hooi voor het vee. Probleem is echter dat het maaisel veelal verontreinigd is, waardoor het beter toe te passen is in varkensmestvergisters als ruwe stof.</p> <p>Rekening houden met kabels en leidingen</p> <p>Het vrijkomende maaisel vormt een knelpunt. Het plaatselijk composteren kan hiervoor als alternatief dienen. De mogelijkheden hiervoor dienen nader te worden onderzocht.</p> <p>Het natuurvriendelijke beheer hangt ook samen met de maaiperiode.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zie ook Project Linschoterwaard (deelproject 7) 				

N5	Bloemrijke sloten	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Behoud en versterking bloemrijke sloot(kant)vegetatie (doelstelling 50 % van alle sloten)				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - natuurvriendelijk slootbeheer - aanpassing keur (minder frequente schouw, schonen september - november, baggeren mei - oktober) 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, eigen watergangen - agrarische natuurverenigingen, slootrandenbeheer - landschapscoördinator, advies aan particulieren 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - LTO-noord - provincie Utrecht - LNV, DLG - gemeenten; stimulerende en ondersteunende rol 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - baggerpomp - voorlichting eigenaren 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Dienst Regelingen LNV, SAN - provincie Utrecht - evaluatie beschikbaar stellen baggerpomp Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden via Leaderproject, eventueel voortzetten via landschapsfonds 				
<u>Toelichting</u>	<p>Op sommige plekken zoals in polder Ruige Weide groeien in en aan de sloten veel bijzondere plantensoorten. Dit hangt samen met het natuurvriendelijke schoon- en baggerbeheer en het botanisch beheer van de slootkanten ter plekke. Voor een ander deel spelen de intensiteit van het agrarische gebruik van de aangrenzende percelen en de aanwezigheid van kwel een rol.</p> <p>In het gebiedsplan is maar 60 hectare opgenomen vanuit de SAN. De 50%-doelstelling zal dan ook anders gefinancierd moeten worden. Mogelijk bieden de Kaderrichtlijn water en het provinciale beleid voor Kleine Landschapselementen uitkomst. Vanuit een landschapsfonds zou de doelstelling goed te bereiken zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zie ook project Linschoterwaard (deelproject 7) 				

N6	Aanleg nat grasland	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Creëren van een permanente natte (schraal)graslandflora voor weide- en watervogels				
<u>Middel</u>	Maaiveldverlaging van perceeldelen op kopse kanten langs weteringen of langs slootkanten (ca 3 tot 4m breed) of incidenteel van grotere landbouwpercelen.				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden voor oevers primaire watergangen - agrarische natuurverenigingen voor particuliere watergangen / percelen 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - LTO-noord - landschapscöördinator, stimuleren particulieren - eigenaren - provincie Utrecht - LNV, DLG 				
<u>Kosten</u>	- compensatie waardedaling en oogstverlies				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - aanleg via projectsubsidie (blauw-groene diensten) - Dienst Regelingen LNV, SAN - provincie Utrecht - provinciale gelden voor soortenbeleid - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, waterschapsgelden - aanvulling via landschapsfonds 				
<u>Toelichting</u>	<p>Er is behoefte aan pleisterplekken voor weide- en watervogels. Maaiveldverlaging van een beperkt areaal landbouwgrond kan deze behoefte vervullen. Het verlaagde grasland blijft in eigendom en beheer van de betreffende agrariër. Het verdient aanbeveling zo goed mogelijk aan te sluiten op kansrijke gebieden, waar bekend is dat zich een bijzondere flora ontwikkelt (o.a. Ruige Weide en polder Blokland; zie analyse ecologie).</p> <p>De financiering via de SAN-regeling is beperkt. Er is slechts 20 hectare aangewezen in het gebiedsplan.</p>				

3.5 Projecten cultuurhistorie

C1	Linie van Linschoten	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Ruimtelijk versterken Linie van Linschoten in combinatie met natuurontwikkeling				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - opstelling inrichtings- en beheerplan - nader onderzoeken subsidiemogelijkheden - informatievoorziening (zie ook project E1) 				
<u>Trekker van het project</u>	- Landgoed Linschoten en de provincie				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Werkgroep Behoud Lopikerwaard - Landschapsbeheer Utrecht - particuliere eigenaar - provincie Utrecht, realisatie EHS 				
<u>Beleidsinstrumentarium</u>	- Subsidieregeling natuurbeheer				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - versterking cultuurhistorische aspecten en informatie; provincie Utrecht ? - natuurontwikkeling SN 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - inrichtings- en beheerplan - uitvoering - informatievoorziening 				
<u>Toelichting</u>	<p>De Linie van Linschoten vormt als onderdeel van de Hollandse waterlinie, gelegen op de stroomrug, een belangrijk cultuurhistorisch element binnen het plangebied. Dit element dient duidelijker in het landschap herkenbaar te worden, waarbij diverse waarden (landschappelijk, ecologisch, cultuurhistorisch en recreatief) op elkaar zijn afgestemd.</p> <p>Ook het realiseren van nieuwe natuur met 34 ha als onderdeel van de EHS is een opgave. De oude resten van de schans kunnen worden versterkt door in de oost-west richting de bestaande natuur te versterken met nieuw te ontwikkelen bossages en rietland (zie ook project N2).</p> <p>Tevens dient de functie van de linie breder bekend worden gemaakt onder recreanten en toeristen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - onder regie project Linschoterwaard (deelprojecten 2 en 13) - Cultuurhistorische hoofdstructuur provincie Utrecht 				

C2	Waterstaatkundige geschiedenis	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Bekendheid geven aan waterstaatkundige geschiedenis				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - plan van aanpak opstellen voor projectopzet met meerdere partijen - promotie cultuurhistorie is project 4 Linschoterwaard (trekker landgoed Linschoten) 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeenten Lopik, Oudewater, Montfoort - landgoed Linschoten in Linschoterwaard 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Erfgoedhuis Utrecht - cultuurhistorische kring - Landschapsbeheer Utrecht - particuliere eigenaren belangrijke cultuurhistorische elementen of monumenten - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden - Werkgroep Behoud Lopikerwaard 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - kosten planvorming 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - provincie Utrecht, cultureel erfgoed - monumentensubsidies, gemeentelijk, provinciaal en nationaal - Belvédère-subsidie 				
<u>Toelichting</u>	<p>De waterstaatkundige geschiedenis van de polders is van bijzondere betekenis geweest voor de occupatie van het land en bepalend voor de huidige verschijningsvorm van het landschap. In het landschap zijn nog allerlei elementen terug te vinden van de verschillende tijdsperioden in de waterhuishouding van de polders. Zo zijn er nog enkele molens of molenrestanten aanwezig, een ingewikkeld stelsel van weteringen en gemalen, boezems, inlaten en dergelijke.</p> <p>In regionaal verband zou een project kunnen worden opgestart, welke tot doel heeft de waterstaatsgeschiedenis onder een breed publiek bekendheid te geven. De vorm die hier het beste bij past kan binnen het project nader bepaald worden. Te denken valt aan het inventariseren van de belangrijkste tijdsperioden met nog herkenbare elementen in het landschap, het uitgeven van een brochure hierover, het organiseren van een wandelroute, het opzetten van informatiepanelen, het houden van een lezing, een educatieproject voor scholen, etc. Het project sluit qua thematiek aan bij het museum Bisdome van Vliet te Haastrecht en het opengestelde gemaal de Hooge Boezem te Haastrecht.</p> <p>In een later stadium kan dit project tot het herstel van enkele cultuurhistorische elementen leiden, zoals het consolideren van het molenrestant aan de Rolafweg en bijvoorbeeld gebruik maken van een plaatselijk dijkhuisje.</p>				

3.6 Projecten recreatie

R1	Recreatief routenetwerk	S	M	L	O
<u>Doel</u>	Het realiseren van een goed recreatief netwerk van paden voor diverse gebruikers (wandelen, fietsen, kanoën, skeeleren), vooral gericht op de noord-zuidverbindingen				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - ontbrekende recreatieve paden aanleggen (wandelen) - aanvullende voorzieningen realiseren, zoals picknickplaatsen en routepunten, welke begin- en eindpunt vormen van de routes - promotie - regelmatige afstemming binnen groene Driehoek over aansluiting paden 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - plangebied Reijerscop <u>Gebiedscommissie Utrecht - West</u> - gebied Linschoterwaard onder regie <u>project Linschoterwaard</u> - paden ten zuiden van de Hollandse IJssel <u>gemeenten Montfoort en Oudewater</u> - paden gemeente Lopik <u>recreatieschap</u> 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - natuurverenigingen: overleg informatiepunten natuurbeheer - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden - wandel-, fiets-, skeeler-, kano- verenigingen - ANWB, VVV 				
<u>Kosten</u>	- verwerving, planvorming, uitvoering en beheer paden				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP) - Kwaliteitsimpuls Groene Hart - Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO) 				
<u>Toelichting</u>	<p>Het projectplan Recreatief netwerk Lopikerwaard biedt een goede basis. Tevens stelt het Raamplan Groengebied Utrecht –West ten noorden en oosten van Montfoort een aantal paden voor.</p> <p>Aanvullend op deze voorstellen zijn op de uitvoeringskaart enkele zoekgebieden aangegeven voor noord-zuid verbindingen. Deze verbindingen zijn gesitueerd op plaatsen waar kortsluitingen ontbreken en vergroten de rondwandelmogelijkheden vanuit de kernen.</p> <p>Bij de aanleg en openstelling van nieuwe paden dient goed gelet te worden op de relatie met kwetsbare flora en fauna, die gevoelig zijn voor verstoring. Dus geen routes in goede weidevogelgebieden of over houtkaden in het broedseizoen. Soms liggen er juist ook mogelijkheden om de aanleg van een pad te combineren met de aanleg van kleine landschapselementen of natuurvriendelijke slootkanten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - deels onder regie Gebiedscommissie Groengebied Utrecht-West en Project Linschoterwaard (deelproject 8) 				

R1a	Blinde weg - Montfoortse vaart (Montfoort / PLW)
Locatie	- Reijerscop (Montfoort)
Middel	- Fiets- en wandelpad als verbinding tussen de Blinde weg en de Montfoortse weg
Trekker	- Provincie Utrecht
Kosten	- plankosten - uitvoering
Toelichting	- regie Project Linschoterwaard - keuze uit 2 tracévarianten Project Linschoterwaard

R1b	Wandelpaden Oude Wetering (Montfoort / Ut. West)
Locatie	- Oude Wetering (Montfoort)
Middel	- Wandelpaden langs Oude Wetering incl. doorsteken naar Mastwijkerdijk
Trekker	- Provincie Utrecht/Hoogheemraadschap
Kosten	- plankosten - uitvoering
Toelichting	- bundeling met uitvoering EVZ-ontwikkeling (EVZ XI en XII)

R1c	Wandelpad Tiendweg Snelrewaard (Montfoort/Oudewater)
Locatie	- Polder Snelrewaard (Montfoort)
Middel	- Wandelpad over tiendweg
Trekker	- Gemeente Montfoort en Oudewater / landschapscoördinator
Kosten	- plankosten - uitvoering
Toelichting	- bundeling met Herstel Tiendweg (project L3a)

R1d	Wandelpad Tiendweg Heeswijk (Montfoort)
Locatie	- Polder Heeswijk (Montfoort)
Middel	- Wandelpad over tiendweg
Trekker	- Gemeente Montfoort/landschapscoördinator
Kosten	- plankosten - uitvoering
Toelichting	- bundeling met Herstel Tiendweg (project L3c)

R1e	Ommetje Oudewater (Oudewater)
Locatie	- Omgeving Oudewater
Middel	- Diverse verbindende wandelpaden
Trekker	- Gemeente Oudewater/landschapscoördinator
Kosten	- plankosten - uitvoering

R1f	Polderpaden Lopikerwaard (Lopik)
Locatie	- Lopikerwaard
Middel	- Diverse verbindende wandelpaden
Trekker	- Gemeente Lopik/landschapscoördinator
Kosten	- plankosten - uitvoering

R2	Jaagpad Hollandse IJssel	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Het verwerven, ontwikkelen en inrichten van gronden voor de aanleg van een jaagpad als wandelvoorziening en langzaamverkeersbruggen				
<u>Middel</u>	Per gemeente ontwikkelingsmogelijkheden en knelpunten jaagpad nader inventariseren en uitwerken. Tevens realisatie jaagpad opnemen als gemeentelijk beleid. Uitvoeringsproject ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel.				
<u>Trekker</u>	- de gemeenten Montfoort en Oudewater				
<u>Betrokken partijen</u>	- Provincie Utrecht - Hoogheemraadschap, particulieren				
<u>Kosten</u>	- zie Integraal ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	- o.a. provinciaal actieprogramma Agenda 2010				
<u>Toelichting</u>	<p>Voor de Hollandse IJssel is een integraal ontwikkelingsperspectief opgesteld genoemd 'Hollandse IJssel, meer dan water'. Het perspectief streeft zowel naar de verbetering van de vaarweg, de bodem- en waterkwaliteit als naar een duidelijke landschappelijke herkenbaarheid zonder storende bedrijven, een ecologische verbinding en een recreatieve ontsluiting via het jaagpad. Nieuwe landgoederen worden plaatselijk als middel gezien om natuur- en landschapsdoelen te bereiken.</p> <p>Voor de realisatie van het <u>jaagpad</u> vormen de gemeenten de trekker. De ontwikkeling van het jaagpad komt neer op inrichting van de gronden als wandelpad en de aanleg van naar schatting 6 langzaam-verkeersbruggen. Er zijn ondermeer kosten voor het voeren van overleg om de gronden te kunnen gebruiken. De projecten dienen in samenhang te worden gezien.</p> <p>Onder regie van de provincie Utrecht</p>				

R3	Uitkijkbalkons Lekdijk	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Realiseren van interessante stopplaatsen langs de Lekdijk, waar een mooi uitzicht bestaat op de uiterwaarden en eventueel een (bestaande) struinroute start				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - planvorming uitkijkbalkons 'Skyboxen' in combinatie met verkeersonderzoek - uitvoering 				
<u>Trekker van het project</u>	- gemeente Lopik				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - recreatieschap (grondgebied gemeente Lopik) - Rijkswaterstaat - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden - Staatsbosbeheer, beheerder groot deel van de uiterwaarden 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - overleg binnen gemeentelijke afdelingen, met Hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat - planontwikkeling - uitvoering 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - subsidies Ontwikkeling Platteland (POP) - subsidies Rijkswaterstaat? 				
<u>Toelichting</u>	De uitkijkbalkons dienen tevens bij te dragen aan de verkeersveiligheid op de Lekdijk en in combinatie met de veiligheid van de dijk onderzocht en ontworpen te worden (zie aanbeveling gemeentelijk beleid). De locaties van de uitkijkbalkons dienen rekening te houden met bestaande goede weidevogelgebieden in het oostelijk gedeelte van de uiterwaarden.				

3.7 Projecten landbouw

LB 1	Verbeteren perspectief landbouw	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Overzicht van mogelijkheden om de economische positie van de agrariër te verbeteren en de landschapsvisie te versterken door de inzet van particulieren				
<u>Middel</u>	<p>Samen met de agrariërs onderzoeken welke mogelijkheden er binnen het Nationaal Landschap van het Groene Hart zijn om de economische positie van de agrariër te verbeteren en de landschapsvisie te versterken door de inzet van particulieren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingstraject LTO-Noord - onderzoeken bijdragen voor instandhouding open landschap. De regeling landbouw met een natuurlijke handicap met een vergoeding van € 94 per ha is niet toereikend - onderzoeken van het voorstel om de landbouw vrij te stellen van waterschapslasten - nader uitwerken inkomsten uit groene en blauwe diensten 				
<u>Trekker van het project</u>	- LTO-Noord				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - LTO-Noord - Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden - ondernemende particulieren - gemeenten / provincie / DLG 				
<u>Kosten</u>	- onderzoekskosten				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Nationaal Landschap - Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP) - Kwaliteitsimpuls Groene Hart 				
<u>Toelichting</u>	<ul style="list-style-type: none"> - natuurlijke handicaps in bedrijfsvoering en groenblauwe diensten zijn bij uitstek zaken waar het landschapsfonds zich kan manifesteren - stimuleren van het agrarisch ondernemerschap is tevens een project Linschoterwaard (deelproject 5) - daarnaast wordt in het kader van het Project Linschoterwaard een verbetering van de landbouwstructuur voorgesteld door kavelruil en kavelaanvaarding. Hiermee wordt het agrarisch perspectief in de Linschoterwaard versterkt (deelproject 1) 				

3.8 Projecten water

W1	S	L	M	O
<p>Waterberging</p>				
<p><u>Doel</u></p>				
<p>Uitbreiden mogelijkheden voor waterberging in combinatie met andere functies. Vergroten bergingscapaciteit van de Boezem van Woerden</p>				
<p><u>Middel</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - verkennen mogelijkheden waterberging - verkennen inzet subsidies functieverandering en natuurontwikkeling - opstellen inrichtings- en beheerplan - uitvoeren plan <p>Boezem van Woerden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realiseren één of meerdere grootschalige bergingsboezems of meerdere kleinschalige ingrepen op polderniveau - voorbereidend onderzoek door Hoogheemraadschap naar de benodigde ruimte en de meest wenselijke oplossingen 				
<p><u>Trekker van het project</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - Hoogheemraadschap, deels Landgoed Linschoten 				
<p><u>Betrokken partijen</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - gemeenten - Landgoed Linschoten - landschapscoördinator - Rijkswaterstaat (wegbeheerder) - particuliere grondbezitters 				
<p><u>Kosten</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - opstellen inrichtingsplan, grondaankoop, waardedaling grond door functieverandering, inrichting en beheer 				
<p><u>Financieringsmogelijkheden</u></p>				
<ul style="list-style-type: none"> - blauwe diensten - vergoeding vanuit waterschap - subsidie natuurbeheer (SN); functieverandering, natuurontwikkeling 				
<p><u>Toelichting</u></p>				
<p>Er dient gedegen aandacht uit te gaan naar het vergoedingensysteem voor de particuliere grondeigenaar voor de blauwe diensten die voor realisatie nodig zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dit is een bestaande opgave voor het Hoogheemraadschap en is voor het gehele gebied van toepassing - het landgoed Linschoten staat open voor het uitbreiden van groenblauwe diensten, die te maken hebben met natuur- en landschapsontwikkeling of waterberging indien hier een vergoeding tegenover staat. Er zijn hier dus mogelijkheden voor de realisatie van de doelstelling. Dit kan in combinatie met de vergroting van de capaciteit van de Boezem van Woerden (project Linschoterwaard: deelproject 12) 				

W2	Verbeteren waterkwaliteit	S	L	M	O
<u>Doel</u> Verbeteren van de waterkwaliteit					
<u>Middel</u> <ul style="list-style-type: none"> - verkennen van de mogelijkheden voor een natuurlijke zuivering ter verbetering van de waterkwaliteit. Opties zijn bijvoorbeeld; - uitvoeren project schoon en zoet, project Hollandse IJssel, - voorzuivering van water uit de Lek en Hollandse IJssel in samenhang met de gewenste groene buffer ten westen van IJsselstein, - voorzuivering van Lekwater bij de Koekoek door rietpercelen (helofytenfilters) voordat het uit de hoofdwatgang naar de poldersloten gaat, - de aanleg van rietkragen en rieteilandjes langs de hoofdwatgangen in de polder - verkennen inzet subsidies functieverandering en natuurontwikkeling - opstellen inrichtings- en beheerplan - uitvoeren plan 					
<u>Trekker van het project</u> <ul style="list-style-type: none"> - Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden 					
<u>Betrokken partijen</u> <ul style="list-style-type: none"> - drie gemeenten - landschapscöördinator - agrarische natuurverenigingen - provincie Utrecht 					
<u>Kosten</u> <ul style="list-style-type: none"> - opstellen inrichtingsplan, grondaankoop, waardedaling grond door functieverandering, inrichting en beheer 					
<u>Financieringsmogelijkheden</u> <ul style="list-style-type: none"> - blauwe diensten - vergoeding vanuit waterschap - subsidie natuurbeheer (SN); functieverandering, natuurontwikkeling - zie ook project Hollandse IJssel 					
<u>Toelichting</u> <p>Het verbeteren van de waterkwaliteit is een doelstelling, omdat veel natuurwaarden in het hele plangebied zich ontwikkelen in samenhang met de waterkwaliteit. Zo zijn er combinaties mogelijk binnen de subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN) voor slootkantenbeheer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Kaderrichtlijn Water kan op deze wijze ook op termijn gehaald worden. - tevens project Hollandse IJssel 'schoon en zoet'. 					

W3	Vaarweg, oevers en keringen Hollandse IJssel	S	L	M	O
<u>Doel</u>	- integraal verbeteren van de waterbodem en de oevers van de Hollandse IJssel				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - uitvoeren project Hollandse IJssel; - De waterbodem wordt gebaggerd ten behoeve van de recreatie- en beroepsvaart en gesaneerd ten behoeve van de waterkwaliteit. - Er vindt een zoveel mogelijk natuurvriendelijke herinrichting van de oevers plaats. - De situering en inrichting van de keringen worden afgestemd op de ruimtelijke ontwikkelingen. 				
<u>Trekker van het project</u>	- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Rijkswaterstaat - Provincie Utrecht - gemeenten 				
<u>Kosten</u>	- zie project Hollandse IJssel				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	- zie project Hollandse IJssel				
<u>Toelichting</u>	- Dit is één van de drie uitvoeringsprojecten van het integraal ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel				

3.9 Projecten educatie / informatie

E1	Communicatie uitvoering LOP	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Ontwikkelen draagvlak				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - ontwerpen eigen stijl nieuwsbrief en website - promotie en persberichten 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeenten 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - recreatieschap (grondgebied gemeente Lopik) - natuurverenigingen - Werkgroep Behoud Lopikerwaard - landschapscöördinator - Landgoed Linschoten - (ANWB, VVV, recreatieve verenigingen) 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - opmaak nieuwsbrief, opstellen persberichten, onderhoud website 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentelijk voorlichtingsbudget - Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP) 				
<u>Toelichting</u>	<p>Een goed communicatieplan tijdens de uitvoering van het LOP bevordert de ondersteuning en het draagvlak door de bevolking. Met het communicatieplan kan een groot aantal van de uitvoeringsprojecten worden ondersteund. Communicatie richting inwoners moet enthousiasmerend en frequent zijn.</p> <p>Voor de informatievoorziening dient een <u>eigen stijl</u> te worden ontworpen.</p> <p>Om bewoners en gebruikers betrokken te houden bij nieuwe ontwikkelingen dient jaarlijks een <u>Nieuwsbrief</u> te worden uitgegeven eventueel in combinatie met de agrarische natuurverenigingen. Ook kan gekozen worden voor het opzetten van een <u>website</u>, waarin enerzijds aan particulieren informatie wordt gegeven over projecten waar zij aan mee kunnen doen en anderzijds toeristische informatie geboden wordt aan gebruikers van het buitengebied. Tevens vormt de <u>lokale pers</u> een goed medium om regelmatig naar buiten te treden over de voortgang van diverse uitvoeringsprojecten.</p>				

E2	Informatievoorziening in het veld	S	L	M	O
<u>Doel</u>	Informatievoorziening in streek met eigen stijl				
<u>Middel</u>	<ul style="list-style-type: none"> - inventariseren geschikte locaties voor infoborden en infocentrum bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - waterstaatkundige geschiedenis bij de molen in Cabauw, - informatie over de uiterwaarden en de Lekdijk bij het Dijkhuis, - natuur- en landschapselementen bij Abrona, - realisering EHS en agrarisch natuurbeheer bij de watertoren, - de fruitdijk bij Hekendorp in combinatie met de Hollandse IJssel en - Tiendweg Snelrewaard - ontwerpen eigen stijl infopanelen - uitvoering informatiepanelen - oprichten infocentrum - promotie en persberichten 				
<u>Trekker van het project</u>	<ul style="list-style-type: none"> - gemeenten 				
<u>Betrokken partijen</u>	<ul style="list-style-type: none"> - recreatieschap (grondgebied gemeente Lopik) - natuurverenigingen - Werkgroep Behoud Lopikerwaard - landschapscoördinator - Landgoed Linschoten - (ANWB, VVV, recreatieve verenigingen) - landschapscoördinator 				
<u>Kosten</u>	<ul style="list-style-type: none"> - planvorming, ontwerp, uitvoering infoborden - locatiekeuze en realisatie informatiecentrum 				
<u>Financieringsmogelijkheden</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP) - Kwaliteitsimpuls Groene Hart - Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO) - Regionaal Draagvlak Natuur 				
<u>Toelichting</u>	<p>Het gebied biedt diverse landschaps-, cultuurhistorische en natuurwaarden, welke interessant zijn om de recreant op te wijzen. In het gebied dient op strategische plaatsen informatie te worden gegeven over bepaalde thema's op een <u>infobord</u>, bijvoorbeeld daar waar knooppunten liggen in routes en bijzondere elementen in het landschap zijn waar te nemen. Voor de informatievoorziening dient een <u>eigen stijl</u> te worden ontworpen, die aansluit bij de communicatie via nieuwsbrief en website.</p> <p>Ook is het een wens van diverse verenigingen in het gebied om gezamenlijk een <u>informatiecentrum</u> op te richten, waar een groep van bescheiden omvang kan worden ontvangen en waar uitleg kan worden gegeven over de diverse natuur- en landschapswaarden van het gebied. De locatie hiervoor dient goed aan te sluiten bij enkele routes door het gebied, bijvoorbeeld in de omgeving van Benschop.</p>				

3.10 Aanbevelingen beleid

Vanuit het LOP zijn een aantal aanbevelingen voor ander beleid naar voren gekomen.

3.10.1 Aanbevelingen gemeentelijk beleid

1 Nadere studie verkeerseffecten Lekdijk, gemeente Lopik

Het is wenselijk de verkeersveiligheid voor langzaam verkeer (fietsen, wandelen, skeeleren) op de Lekdijk te verbeteren. Hiervoor dient een nadere verkeersstudie te worden verricht, waarbij ook de effecten op de achterliggende wegen worden betrokken. In de studie kunnen maatregelen worden bepaald, welke de veiligheid voor langzaam verkeer bevorderen. Het idee van het realiseren van 'uitkijkbalkons', waar een mooi uitzicht bestaat op de uiterwaarden en eventueel een struinroute start dient hierin te worden betrokken.

2. Hollandse IJssel, gemeenten Oudewater en Montfoort

Voor de Hollandse IJssel is een integraal ontwikkelingsperspectief opgesteld genoemd 'Hollandse IJssel, meer dan water'. Het perspectief streeft zowel naar de verbetering van de vaarweg, de bodem- en waterkwaliteit als naar een duidelijke landschappelijke herkenbaarheid zonder storende bedrijven, een ecologische verbinding en een recreatieve ontsluiting via het jaagpad. Nieuwe landgoederen worden plaatselijk als middel gezien om natuur- en landschapsdoelen te bereiken.

Er zijn acht gebieden aangewezen als ontwikkelingsgebied, waarvan vier (deels) binnen het plangebied van het LOP. De streefbeeldens van deze vier deelgebieden zijn in de landschapsvisie opgenomen. Deze streefbeeldens dienen bij nieuwe ontwikkelingen in de zone langs de Hollandse IJssel als toetsingskader te worden gebruikt.

3 Actualiseren monumentale bomenlijst gemeente Oudewater

De gemeente Oudewater beschikt over een gemeentelijk monumentale bomenlijst. Deze lijst dient één keer in de 10 jaar geactualiseerd te worden.

3.10.2 Aanbevelingen provinciaal beleid

1 Opnemen waardedaling grond bij realisatie kleine landschapselementen in SN / SAN

Om de aanleg van kleine landschapselementen door particulieren te stimuleren is het van belang dat de waardedaling van de grond vergoed wordt. Het instellen van een nieuwe provinciale subsidieregeling met waardedalingscomponent voor kleine landschapselementen op landbouwgrond is hiervoor gewenst (in voorbereiding door provincie Utrecht).

2 Uitbreiden pakket zwaar weidevogelbeheer Natuurgebiedsplan

Net als in de rest van Nederland kan het in de Lopikerwaard beter met de weidevogels. De beheersvergoeding is een middel om deze trend te keren. De hoeveelheid en de verdeling van de weidevogelpakketten, t.w. 480 ha licht weidevogelbeheer in het oostelijk deel en 440 ha zwaar en licht weidevogelbeheer in het westelijk deel van Zuidwest Utrecht (> 20.000 ha landbouwgrond) sluiten niet aan bij de actuele weidevogelstand (overal ongeveer gelijke kwaliteit) en de wensen van de agrariërs. Deze willen ruimer gebruik kunnen maken van de SAN (meer hectares en overal ook de mogelijkheid voor een zwaar pakket). Een aanpassing van het natuurgebiedsplan van de provincie Utrecht is op dit punt wenselijk.

4 Prioritering

De prioritering geeft aan in welke fase van de komende 10 jaar het betreffende project gepland staat. Er is nader onderscheid gemaakt in de planfase (rood) en de uitvoeringsfase (oranje). Sommige projecten kennen geen planvormingsfase, maar verdienen continu aandacht. De prioritering dient elke jaar op de beschikbare financiën te worden afgestemd. Indien de gemeente geen trekker is, is alleen een planning aangegeven, indien deze door andere partijen duidelijk aangegeven is.

Project-nummer	Thema en projectomschrijving	Trekker	Periode		
			korte termijn 2006, 2007	middellange termijn 2008-2010	lange termijn 2011-2015
	Algemeen				
A1	Landschapscöördinator				
A1a	Landschapscöördinator Lopik	Gemeente Lopik			
A1b	Landschapscöördinator Montfoort	Gemeente Montfoort			
A1c	Landschapscöördinator Oudewater	Gemeente Oudewater			
A2	Landschapsfonds	Bestuur Groene Driehoek			
A3	Convenant landschapselementen Montfoort	Gemeente Montfoort			
	Landschap				
L1	Groene buffers				
L1a	Groene buffer bedrijven Lopik	Gemeente Lopik			
L1b	Groene buffer Montfoort west	Gem. Montfoort / PLW			
L1c	Groene buffer Montfoort noord	Gemeente Montfoort			
L1d	Groene buffer A12 west	Gemeente Montfoort / LL			
L1e	Groene buffer A12 oost	Gemeente Montfoort / LL			
L1f	Groene buffer Oudewater	Gem. Oudewater / PLW			
L1g	Groene buffer IJsselstein	Gemeente Lopik			
L2	Veenweidepark Oudewater	Gemeente Oudewater			
L3	Herstel Tiendwegen	Landschapscöördinator			
L3a	Tiendweg Snelrewaard noord	Gemeente Oudewater en Montfoort			
L3b	Tiendweg Willeskop	Gemeente Oudewater en Montfoort			
L3c	Tiendweg Heeswijk	Gemeente Montfoort			
L3d	Tiendweg Willige Langerak	Gemeente Lopik			
L3e	Tiendweg Oudeslootseweg	Gemeente Lopik			
L3f	Tiendweg Achterdijk	Gemeente Lopik			
L4	Aanleg streekeigen beplanting	Landschapscöördinator			
L5	Stimuleren erfbeplanting	Landschapscöördinator / deels PLW			
L6	Studie beplanting provinciale weg	Provincie Utrecht			
L7	Beplanting gemeentelijke weg	Gemeente Montfoort			
	Landschapsbeleid				
B1	Beeldkwaliteit linten	Deels PLW / Gemeenten			
B2	Nieuwe landgoederen	Gemeente Lopik en Montfoort			
B3	Beleidslijn beheer landschapselementen				
	Natuur				
N1	Biotoopverbetering weidevogels	Agr. Natuurverenigingen Deels PLW			
N2	Realisatie EHS	Provincie Utrecht			
N2 9b	Schrale Linschoten	Provincie			
N2 10	De Schans Linschoten	PLW			
N2 13 a	Hollandse IJssel ten westen van Oudewater	HIJ			
N2 13b	Hol. IJssel Willeskop –Snelrewaard	PLW / HIJ			

N2 13c	Mastwijk	PLW / HIJ			
N2 x	Uiterwaarden Lopik	Provincie			
N3	Realisatie EVZ's	Hoogheemraadschap, provincie en gemeenten			
N3 VIII	Hollandse kade	PLW			
N3 IX	Landgoed Linschoten – Hol. Kade	PLW			
N3 X	Verbinding linie v L – Hol. Kade	PLW			
N3 XI	Oude wetering	Ut. West			
N3 XII	Stort Mastwijk – Hol. IJssel	Ut. West			
N3 XIII	Hollandse IJssel	HIJ			
N3 XVI	Langs N210	Provincie			
N3 XVII	Eerste Wetering	Watersch.			
N4	Bloemrijke bermen	Gemeenten / deels PLW			
N5	Bloemrijke sloten	Hoogheemraadschap, agrarische natuurverenigingen en landschapscoördinator / deels PLW			
N6	Nat grasland	Hoogheemraadschap, agrarische natuurverenigingen / deels PLW			
Cultuurhistorie					
C1	Linie van Linschoten	Gemeente Montfoort, landgoed Linschoten en provincie / PLW			
C2	Regionaal project waterstaatkundige geschiedenis	PLW / Gemeenten			
Recreatie					
R1	Recreatief routenetwerk				
R1a	Blinde weg-Montfoortse vaart	Gem. Montfoort / PLW			
R1b	Wandelpaden Oude Wetering	Utrecht West / Gem. Montfoort			
R1c	Wandelpad Tiendweg Snelrewaard	Gemeente Montfoort en Oudewater			
R1d	Wandelpad Tiendweg Heeswijk	Gemeente Montfoort			
R1e	Ommetje Oudewater	Gemeente Oudewater			
R1f	Polderpaden Lopikerwaard	Gemeente Lopik			
R2	Jaagpad Hollandse IJssel	Gemeente Montfoort en Oudewater (PHIJ)			
R3	Uitkijkbalkons Lekdijk	Gemeente Lopik			
Landbouw					
LB1	Verbeteren perspectief landbouw	LTO-Noord / Project Linschoterwaard			
Water					
W1	Waterberging	Hoogheemraadschap / deels PLW			
W2	Verbeteren waterkwaliteit	Hoogheemraadschap / deels PHJ			
W3	Vaarweg, oevers en keringen	Hoogheemraadschap, PHIJ			
Communicatie					
E1	Nieuwsbrief / website	Gemeenten, natuurverenigingen en landschapscoördinator			
E2	Infoborden / infocentrum	Gemeenten, natuurverenigingen en landschapscoördinator			

5 Kosten

De gemeenten dienen jaarlijks geld te reserveren voor de uitvoering van het landschapsontwikkelingsplan. Per project zijn de kostenposten zo goed als mogelijk aangegeven. De kosten kunnen o.a. bestaan uit uren of kosten voor een ambtenaar, grondverwerving, plankosten, uitvoeringskosten en beheerkosten. In de financiering per project is, indien relevant, aangegeven welke financieringsmogelijkheden er zijn.

Alle projecten met een hoge prioriteit zijn begroot. Een overzicht van de prioritaire projecten met bijbehorende kosten is weergegeven in onderstaande staat. Soms zijn ook begrotingen opgesteld voor projecten met een middelhoge prioriteit. De kosten dienen nader gespecificeerd te worden als het project een hoge prioriteit krijgt.

Voor de gemeenten is het van groot belang jaarlijks over een budget voor de uitvoering van het landschapsontwikkelingsplan te beschikken. De landschapscöördinator kan met een deel van dit budget reageren op initiatieven uit de streek, die passen binnen de uitvoeringsprojecten. Het andere deel van het budget dient om jaarlijks een aantal uitvoeringsprojecten ter hand te nemen. Hiervoor is de prioritering richtinggevend. De volgorde dient elk jaar te worden geëvalueerd en desgewenst te worden bijgesteld, om goed in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen of kansen die zich voordoen. Het ontwikkelingsbudget is wenselijk om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, waarvoor een plan van aanpak nodig is. Na gereed koming van het plan van aanpak kan het project dan het jaar erna als apart project met een eigen budget worden opgevoerd op de begroting. Elk jaar dient de begroting te worden bijgesteld aan de hand van de voortgang en nieuwe inzichten omtrent projecten.

Indicatie gemeentelijke kosten prioritaire uitvoering LOP Gemeente Lopik				
Project-nummer	Thema en projectomschrijving	Rol	Enmalige kosten	Jaarlijkse kosten
Algemeen				
A1a	Landschapscoördinator	Trekker		€ 87.770 + € 32.062
+	Gewenst aantal fte 0,85 / 5700 ha Personele kosten € 38.250 Organisatiebudget € 12.750 Uitvoeringsbudget € 4,- p/ha = € 17.100 Planvormingsbudget € 3,- p/ha = € 12.830 Voorlichtingsbudget € 1,60 - p/ha = € 6.840 Totaal € 87.770			
L4	Uit de diverse budgetten kunnen de volgende projecten worden ondersteund:			
L5	L4 aanleg en beheer streekeigen beplanting			
N5	L5 stimuleren erfbeplanting			
+	N5 bloemrijke sloten			
	Ontwikkelingsbudget € 7,5,- p/ha = € 32.062			
B3	Te ondersteunen projecten:			
C2	B3 beleidslijn beheer € 5.000			
R3	C2 Waterstaatkundige geschiedenis (PvA) € 5.000 R3 Uitkijkbalkons Lekdijk (PvA) € 7.000			
A2	Landschapsfonds	Participatie	€ 5.000	
	<i>Vooralsnog oprichtingsgelden, later inbreng bepalen Per gemeente</i>			
Landschap				
L1a	Groene buffer bedrijven Lopik	Trekker	€ 10.340,-	€ 745
	<i>Uitgaande van compensatie waardedaling grond eigenaar</i> 2000m ² x € 4.54 /m ² = € 9.080 Inrichting 2000m ² x 0.63 per m ² = € 1.260 Totaal € 10.340 Afkopen beheer jaarlijks € 745			
L1g	Groene buffer IJsselstein	Trekker	(€ 20.000,- of) € 45.400 + € 6.300	
	<i>Uitgaande van stroken lijnbeplantingen (4000 m¹), grondbewerking en aanplant</i> Grondaankoop (4000x2.5)m ² x € 2 p/m ² = € 20.000 Compensatie waardedaling 10.000m ² x 4.54 = € 45.400 Inrichting en aanleg 10.000 m ² x € 0.63 p/m ² = € 6.300 Totaal benodigde investering excl. beheer			
L3d	Tiendweg Willige Langerak	Trekker	€ 4.750,-	€ 600,-
	<i>Uitgaande van 1km aanvullende, enkelzijdige beplanting h.o.h. 6m (60% laanboom, 30% knotboom, 10% hakhout) en alleen beplantingswerkzaamheden.</i> Leveren en planten Laanbomen (wilg/els) 100 stuks met plantafstand h.o.h 6m, maat 12-14 x € 30,- p/st= € 3.000 Knotbomen (wilg/els) 50 stuks met plantafstand h.o.h. 6m, maat 12-14 x € 30,- p/st= € 1.500 Hakhout 250m ² (100x2,5m) x € 1,- p/m ² = € 250 Totaal benodigde investering en beheer			
L3e	Tiendweg Oudeslootseweg (middelhoge prioriteit)	Trekker	€ 4.980,-	€ 400,-
	<i>Uitgaande van 1km aanvullende, enkelzijdige beplanting</i>			

	<p>laanbomen h.o.h. 6m, alleen beplantingswerkzaamheden</p> <p>Laanbomen (wilg/els) 166 stuks met plantafstand h.o.h. 6m, maat 12-14 x € 30,- p/st= € 4.980,-</p> <p>Totaal benodigde investering en. beheer</p>			
L3f	<p>Tiendweg Achterdijk (middelhoge prioriteit)</p> <p><i>Uitgaande van 1km aanvullende, enkelzijdige beplanting h.o.h. 6m (60% laanboom, 30% knotboom, 10% hakhout) en alleen beplantingswerkzaamheden.</i></p> <p>Leveren en planten Laanbomen (wilg/els) 100 stuks met plantafstand h.o.h. 6m, maat 12-14 x € 30,- p/st= € 3.000 Knotbomen (wilg/els) 50 stuks met plantafstand h.o.h. 6m, maat 12-14 x € 30,- p/st= € 1.500 Hakhout 250m² (100x2,5m) x €1,- p/m²= € 250</p> <p>Totaal benodigde investering excl. beheer</p>	Trekker	€ 4.750,-	
Landschapsbeleid				
B1	<p>Beeldkwaliteit linten</p> <p><i>Uitgaande van uitbesteden voorbeeldfolder en opstellen webpagina én opname in RO-beleid (looptijd 10 jaar), samenwerking met Montfoort en Oudewater</i></p> <p>Ontwikkeling folder (eenmalig) € 5.000,- (1/3 van totaal) Opname in RO-beleid (eenmalig) € 5.000,- Printkosten (2x A4 dubbelzijdig en oplage van 150) € 600,- per jaar 2x update € 2.000,- x 2 = € 4.000,- →</p> <p>Totaal benodigde investering</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Montfoort	€ 10.600,-	€ 1.000,-
B2	<p>Nieuwe landgoederen</p> <p><i>Uitgaande van voorbeeldfolder en webpagina én opname in RO-beleid (looptijd 10 jaar), samenwerking met Montfoort, promotie via RO-balie/landschapscoördinator</i></p> <p>Ontwikkeling beleid (streefbeelden, criteria, bouwstenen en verankering in beleid) € 25.000,- bij uitbesteding (1/2 van totaal) →</p> <p>Totaal benodigde investering</p>	Gezamenlijke trekker met Montfoort	€ 25.000,-	
B3	<p>Beleidslijn beheer</p> <p><i>Afstemmen beleid beheer drie gemeenten eenmalig</i> € 5000,-. Eventueel uit ontwikkelingsbudget bekostigen. Composteringsinstallatie P.M.</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Montfoort	(€ 5.000,-)	
Natuur				
N4	<p>Bloemrijke bermen</p> <p><i>Opstellen en uitvoeren bermbeheerplan, uitgaande van verschraling, ecologisch beheer en afvoer</i></p> <p>Opstellen bermbeheerplan (eenmalig) € 30.000,- (1/3 van totaal) Extensief maaibeheer (uitgangspunt 40km weg, dubbelzijdig, berm 5m= 400.000m²= 40ha) 40 x €200,- p/ha= € 8.000,- per jaar</p> <p>Totaal benodigde investering incl. beheer</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Montfoort	€ 30.000,-	€ 8.000,-
Cultuurhistorie				
C2	<p>Regionaal project waterstaatkundige geschiedenis</p> <p><i>Opstellen plan van aanpak</i></p> <p>Kosten Plan van Aanpak en selectie € 5.000,- (eenmalig)</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Montfoort, Erfgoedhuys en cultuurhistoris	(€ 5.000,-)	€ 10.000,-

	(1/3 van totaal). Eventueel bekostigen uit ontwikkelingsbudget. Kosten reservering uitvoering (borden, eenmalige projecten, etc.) € 10.000,- per jaar	che kring		
	Totaal benodigde investering			
Recreatie				
R1f	Polderpaden Lopikerwaard <i>Opstellen uitvoeringsplannen, aankoop gronden of gebruiksrecht en uitvoering, 8km pad (verdeeld over 5 paden); in begroting uitgegaan van aankoop</i> Opstellen uitvoeringsplannen 5x € 2.500,- = € 12.500,- Grondaankoop (8000 x 4)m2 x € 2 p/m2 = € 64.000,- Of waardedaling grond 32000 x 4.54 p/m2 = € 145.280 Aanleg wandelpad (cunet, halfverharding) 8000m x €8,- p/m1 = € 64.000,- Aanbrengen bebording/bankjes 5x €2.500,- = € 12.500,-	Trekker	€ 234.280,- of (€ 153.000,-)	€ 23.428,- of (€ 15.300,-)
	Totaal benodigde investering eenmalig of jaarlijks			
R3	Uitkijkbalkons Lekdijk Opstellen uitvoeringsplan in combinatie met verkeersonderzoek, uitvoering Plan van aanpak € 7.000,-. Eventueel bekostigen uit ontwikkelingsbudget	Trekker	(€ 7.000,-)	
Communicatie				
E1	Nieuwsbrief /website Jaarlijks opstellen en uitgeven nieuwsbrief, eventueel in combinatie met agrarische natuurvereniging € 10.000,- Bijwerken website 6x per jaar € 3.000,- Opstellen persberichten 4 per jaar € 2.000,-	Gemeenten gezamenlijk trekker		€ 15.000,-
E2	Infocentrum / infoborden Oprichten informatiecentrum € 50.000,- per gemeente Oprichten informatiepanelen 6x 5.000,- = € 30.000,- in 10 jaar voor drie gemeenten samen	Gemeenten gezamenlijk trekker	€ 50.000,-	€ 1.000,-
Totaal				
Totaal			€ 431.400 eenmalig	€ 180.005 per jaar

**Indicatie gemeentelijke kosten prioritaire uitvoering LOP
Gemeente Montfoort**

Project-nummer	Thema en projectomschrijving	Rol	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (10 jaar)
Algemeen				
A1a	Landschapscoördinator	Trekker		€ 54.420 € 19.720
+	Gewenst aantal fte 0,53 / 3505 ha Personele kosten € 23.850 Organisatiebudget € 7.950 Uitvoeringsbudget € 4,- p/ha = € 10.520 Planvormingsbudget € 3,- p/ha = € 7.890 Voorlichtingsbudget € 1,60 - p/ha = € 4.210 Totaal € 54.420			
L4	Uit de diverse budgetten kunnen de volgende projecten worden ondersteund:			
L5	L4 aanleg en beheer streekeigen beplanting			
N5	L5 stimuleren erfbeplanting			
+	N5 bloemrijke sloten			
	Ontwikkelingsbudget € 7,5,- p/ha = € 19.720			
A3	Te ondersteunen projecten:			
B3	A3 convenant vrije landschapselementen € 4.000			
C2	B3 beleidslijn beheer C2 Waterstaatkundige geschiedenis (PvA) € 5.000			
A2	Landschapsfonds	Participatie	€ 5.000	
	<i>Vooralsnog oprichtingsgelden, later inbreng bepalen</i> <i>Per gemeente</i> Totaal benodigde investering ex. jaarlijkse inbreng			
A3	Convenant vrije landschapselementen	Trekker	(€ 4.000)	
	<i>Personele kosten, eventueel uit ontwikkelingsbudget</i> Totaal benodigde investering			
Landschap				
L1b	Groene buffer Montfoort west	Trekker		
	<i>Zie Project Linschoterwaard</i> <i>Totaal € 150.000,-</i> <i>Gemeentelijk aandeel € 25.000, hier niet opgevoerd.</i>			
L3c	Tiendweg Heeswijk	Trekker	€ 10.000,-	
	<i>Uitgaande van verplaatsen bestaande hekwerken en klein onderhoud</i> <i>Stelpost € 10.000,-</i> Totaal benodigde investering ex. beheer			
L7	Beplanting gemeentelijke weg	Trekker	€ 25.000,-	
	<i>Uitgaande van 1,5km vernieuwen laanbeplanting, dubbelzijdig h.o.h. 6m</i> Leveren en planten laanbomen (es) 500 stuks met plantafstand h.o.h. 6m, maat 14-16 x € 40 p/st= € 25.000,- Totaal benodigde investering ex. beheer			
Landschapsbeleid				
B1	Beeldkwaliteit linten	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Lopik	€ 5.600,-	€ 1.000,-
	<i>Uitgaande van gezamenlijk met drie gemeenten uitbesteden opstellen voorbeeldfolder en zelf opstellen webpagina én opname in RO-beleid (looptijd 10 jaar),</i>			

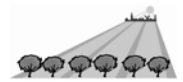
	<p><i>samenwerking met Montfoort en Oudewater</i></p> <p>Ontwikkeling folder (eenmalig) € 5.000,- (1/3 van totaal) Opname in RO-beleid (eenmalig) eigen uren Printkosten (2x dubbelzijdig A4 en oplage van 150) € 600,- Twee maal update € 2000,- x 2 = € 4.000,-</p> <p>Totaal benodigde investering</p>			
B2	<p>Nieuwe landgoederen</p> <p><i>Uitgaande van voorbeeldfolder en webpagina én opname in RO-beleid (looptijd 10 jaar), samenwerking met Montfoort, promotie via RO-balie/landschapscöördinator</i></p> <p>Ontwikkeling beleid (streefbeelden, criteria, bouwstenen en verankering in beleid) € 25.000,- bij uitbesteden(1/2 van totaal). Andere mogelijkheid is intern opstellen beleid. Dan personele kosten</p> <p>Totaal benodigde investering bij uitbesteding</p>	Gezamenlijke trekker en Lopik	€ 25.000,-	
B3	<p>Beleidslijn beheer</p> <p><i>Afstemmen beleid beheer drie gemeenten eenmalig</i> Personele kosten eventueel uit ontwikkelingsbudget bekostigen. Composteringsinstallatie P.M.</p>	Gezamenlijk trekker		
Natuur				
N4	<p>Bloemrijke bermen</p> <p><i>Opstellen en uitvoeren bermbeheerplan, uitgaande van verschraling, ecologisch beheer en afvoer</i></p> <p>Opstellen bermbeheerplan (eenmalig) € 30.000,- (1/3 van totaal) Extensief maaibeheer (uitgangspunt 20km weg, dubbelzijdig, berm 5m= 200.000m²= 20ha) 20 x €200,- p/ha= € 4.000,- per jaar</p> <p>Totaal benodigde investering incl. beheer</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Lopik	€ 30.000,-	€ 4.000,-
Cultuurhistorie				
C1	<p>Linie van Linschoten</p> <p><i>Kosten zie project Linschoterwaard</i></p>	PLW		
C2	<p>Regionaal project waterstaatkundige geschiedenis</p> <p><i>Opstellen en uitvoeren bermbeheerplan, uitgaande van verschraling, ecologisch beheer en afvoer</i></p> <p>Kosten Plan van Aanpak en selectie € 5.000,- (eenmalig) (1/3 van totaal, uit ontwikkelingsbudget) Kosten reservering uitvoering (borden, eenmalige projecten, etc.) € 10.000,- per jaar</p> <p>Totaal benodigde investering ex. Beheer</p>	Gezamenlijke trekker met Oudewater en Lopik	(€ 5.000)	€ 10.000,-
Recreatie				
R1a	<p>Blinde weg-Montfoortse vaart</p> <p><i>Onderdeel project Linschoterwaard</i> <i>Kosten zie project Linschoterwaard.</i></p>	PLW		
R1b	<p>Wandelpaden Oude Wetering</p> <p>Projectvoorbereiding en kosten zie Gebiedsplan Utrecht West</p>	Utrecht West		

R1d	Wandelpad Tiendweg Heeswijk <i>Reeds in uitvoering, Stelpost aanbrengen bebording/bankjes € 2.500,-</i> Totaal benodigde investering ex. beheer	Trekker	€ 2.500	
R2	Jaagpad Hollandse IJssel <i>Opstellen plan van aanpak voor uitvoeringsplan aankoop gronden of gebruiksrecht en uitvoering, 18 km pad met zes langzaamverkeersbruggen; in begroting uitgegaan van aankoop</i> Zie Integraal Ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel	Gezamenlijke trekker met Oudewater		
Communicatie				
E1	Nieuwsbrief /website Jaarlijks opstellen en uitgeven nieuwsbrief, eventueel in combinatie met agrarische natuurvereniging € 10.000,- Bijwerken website 6x per jaar interne werkzaamheden Opstellen persberichten 4 per jaar interne werkzaamheden	Gemeenten gezamenlijk trekker		
E2	Infocentrum / infoborden Oprichten informatiecentrum € 50.000,- per gemeente Oprichten informatiepanelen 6x 5.000,- = € 30.000,- in 10 jaar voor drie gemeenten samen	Gemeenten gezamenlijk trekker	€ 50.000,-	€ 1.000,-
Totalen				
Totaal			€ 127.500 eenmalig	€ 105.140 per jaar

Indicatie gemeentelijke kosten prioritaire uitvoering LOP Gemeente Oudewater				
Project- nummer	Thema en projectomschrijving	Rol	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (10 jaar)
Algemeen				
A1a	Landschapscoördinator			€ 58.880
+	Gewenst aantal fte 0,57 / 3827 ha Personele kosten € 25.650 Organisatiebudget € 8.550 Uitvoeringsbudget € 4,- p/ha = € 11.480 Planvormingsbudget € 3,- p/ha = € 8.610 Voorlichtingsbudget € 1,60 - p/ha = € 4.590 Totaal € 58.880			+ € 21.530
L4	Uit de diverse budgetten kunnen de volgende projecten worden ondersteund:			
L5	L4 aanleg en beheer streekeigen beplanting			
N5	L5 stimuleren erfbeplanting			
+	N5 bloemrijke sloten			
	<i>Ontwikkelingsbudget € 7,5,- p/ha = € 21.530</i>			
B3	Te ondersteunen projecten:			
C2	B3 beleidslijn beheer € 5.000 C2 Waterstaatkundige geschiedenis (PvA) € 5.000 R2 Jaagpad Hollandse IJssel (PvA) € 7.500			
A2	Landschapsfonds <i>Vooralsnog oprichtingsgelden, later inbreng bepalen Per gemeente</i> Totaal benodigde investering excl. jaarlijkse inbreng	Gemeenten trekker	€ 5.000	
Landschap				
L1f	Groene buffer Oudewater <i>Uitgaande van grondaankoop 1ha voor groenstrook, grondbewerking en aanplant</i> Grondaankoop 9000 m2 x € 20 p/m2= € 180.000,- Inrichting beplanting 9000 m2 x € 1 p/m2= € 9.000,- Diversen inrichting € 11.000,- Totaal benodigde investering ex. beheer	PLW	(€ 200.000,-) geraamd in Project Linschoterw aard	
L2	Veenweidepark <i>Uitgaande van grondaankoop 10ha voor parkinrichting, grondbewerking en aanplant</i> Plankosten € 50.000,- Grondaankoop 100.000m2 x € 2 p/m2= € 200.000,- 25% aankoopkosten gemeente = € 50.000 Inrichting 100.000 m2 x € 3 p/m2= € 300.000,- Inrichtingssubsidie € 100.000,- Totaal benodigde investering € 250.000,- ex. beheer	DLG is trekker verwerving en voor inrichting	€ 250.000,-	
Landschapsbeleid				
B1	Beeldkwaliteit linten <i>Uitgaande van voorbeeldfolder en webpagina én opname in RO-beleid (looptijd 10 jaar), samenwerking met Montfoort en Oudewater</i> Ontwikkeling folder uitbesteden (eenmalig) € 5.000,- (1/3 van totaal) Opname in RO-beleid (eenmalig) € 5.000,-	Gemeenten gezamenlijk	€ 10.600,-	€ 1.000,-

	Printkosten (2x A4 dubbelzijdig en oplage van 150) € 600,- x 10 jaar Twee maal update € 2000,- x 2 = € 4.000,- per 10 jaar			
Natuur				
N4	<p>Bloemrijke bermen</p> <p><i>Opstellen en uitvoeren bermbeheerplan, uitgaande van verschraling, ecologisch beheer en afvoer</i></p> <p>Opstellen bermbeheerplan (eenmalig) €30.000,- (1/3 van totaal) Extensief maaibeheer (uitgangspunt 20km weg, dubbelzijdig, berm 5m= 200.000m²= 20ha) 20 x €200,- p/ha= € 4.000,- per jaar</p> <p>Totaal benodigde investering incl. beheer</p>	Gezamenlijke trekker met Montfoort en Lopik	€ 30.000	€ 4.000
Cultuurhistorie				
C2	<p>Regionaal project waterstaatkundige geschiedenis</p> <p><i>Opstellen en uitvoeren bermbeheerplan, uitgaande van verschraling, ecologisch beheer en afvoer</i></p> <p>Kosten Plan van Aanpak en selectie € 5.000,- (eenmalig) (1/3 van totaal, uit ontwikkelingsbudget) Kosten reservering uitvoering (borden, eenmalige projecten, etc.) €10.000,- per jaar</p> <p>Totaal benodigde investering ex. Beheer</p>	Gezamenlijke trekker met Montfoort en Lopik	(€ 5.000,-)	€ 10.000
Recreatie				
R1e	<p>Ommetje Oudewater</p> <p><i>Opstellen uitvoeringsplan, aankoop gronden of gebruiksrecht en uitvoering, 8km pad; in begroting uitgegaan van aankoop</i></p> <p>Opstellen uitvoeringsplan € 2.500,- Grondaankoop (8000 x 4) m² x € 2 p/m²= € 64.000,- of Compensatie waardedaling 32000 m² x € 4.54 = 145.280,-</p> <p>Aanleg wandelpad (cunet, halfverharding) 8000m x € 8,- p/m¹= € 64.000,- Aanbrengen bebording/bankjes 4x € 2.500,- = € 10.000</p> <p>Totaal benodigde investering ex. Beheer op basis van grondaankoop</p>	Trekker	€ 140.500,-	(of € 14.050,-)
R2	<p>Jaagpad Hollandse IJssel</p> <p>Ook project Hollandse IJssel</p> <p><i>Opstellen plan van aanpak uitvoeringsplan, aankoop gronden of gebruiksrecht en uitvoering, 18km pad met zes langzaamverkeersbruggen; in begroting uitgegaan van aankoop</i></p> <p>Zie Integraal Ontwikkelingsperspectief Hollandse IJssel</p>	PHIJ/ Gezamenlijke trekker met Oudewater		
Communicatie				
E1	<p>Nieuwsbrief /website</p> <p>Jaarlijks opstellen en uitgeven nieuwsbrief, eventueel in combinatie met agrarische natuurvereniging € 10.000,-</p> <p>Bijwerken website 6x per jaar € 3.000,- Opstellen persberichten 4 per jaar € 2.000,-</p>		€ 15.000	
E2	Infocentrum / infoborden		€ 50.000	€ 3.000

	Oprichten informatiecentrum € 50.000,- per gemeente Oprichten informatiepanelen 6x 5.000,- = € 30.000,- in 10 jaar voor drie gemeenten samen			
	Totalen			
Totaal			€ 501.100 eenmalig	€ 90.280 jaarlijks

6 Beleidsinstrumenten

Het Landschapsontwikkelingsplan vormt evenals een beeldkwaliteitplan en structuurplan een beleidskader. Dit beleidskader heeft echter geen zelfstandige juridische binding. Daadwerkelijke uitvoering en toetsing komen tot stand door het gebruik van andere instrumenten of door een doorvertaling in ander beleid.

6.1 Bestaand instrumentarium

6.1.1 Bestemmingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan is een belangrijk hulpmiddel voor het garanderen en verbeteren van de kwaliteit van het landschap. Met het bestemmingsplan kan de gemeente het toetsingskader geven voor het gebruik van gronden, voor bouw- en aanlegplannen (toelatingsplanologie) en sturing geven aan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (ontwikkelingsgericht). Tussen de ontwikkelingsgerichte kant van het bestemmingsplan en het toetsingskader kan een zekere spanning zitten. Belangrijk is dat het bestemmingsplan, als enig ruimtelijk plan, juridisch bindend is voor iedereen, dus voor burgers, bedrijven, instellingen en overheden.

Het bestemmingsplan kan worden gebruikt:

- als basis voor de handhaving van de beschermde waarden
- als toetsingskader om ingrepen van anderen te toetsen (vooral bij het verlenen van bouw- en aanlegvergunningen)
- als richtinggevend kader bij ingrijpende ontwikkelingen
- om andere plannen in door te laten werken, bijvoorbeeld het landschapsontwikkelingsplan

Het bestemmingsplan is hét instrument om landschappelijke waarden te behouden, te beschermen en te ontwikkelen. Door toetsing van nieuwe functieveranderingen aan het bestemmingsplan, kan de gemeente voorwaarden stellen aan de inrichting van het gebied. Om profijt te hebben van het bestemmingsplan is het nodig de doorwerking stevig te organiseren. Zorg voor breed samengestelde toetsingsteams en maak menskracht vrij voor een toereikende handhaving.

6.1.2 Aanlegvergunning

Juridische achtergrond

De basis voor vergunningverlening wordt gelegd in het gemeentelijke beleid. De gemeente verschaft hierin inzicht in de voorwaarden waaronder een vergunning wordt verleend. Aandacht voor Ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie (OLS) moet dus in dat beleid worden vastgelegd.

Een bestemmingsplan kan een aanlegvergunningenstelsel bevatten op grond van artikel 14 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Artikel 21, derde lid WRO biedt de basis om een aanlegvergunningenstelsel op te nemen in een voorbereidingsbesluit. Het voorbereiden of herzien van een bestemmingsplan vergt veel tijd. In die periode geldt meestal een voorbereidingsbesluit.

Een aanlegvergunningenstelsel is bedoeld voor het aanleggen van werken (geen bouwwerken) en het verrichten van andere werkzaamheden dan bouwwerkzaamheden. Voorbeelden zijn; het aanleggen van een weg, het ophogen, afgraven of egaliseren van grond, het scheuren van grasland, het graven of dempen van sloten, het planten of rooien van bomen of ander gewas. Veel van dit soort activiteiten bepalen mede het beeld en de aardkundige en cultuurhistorische waarden in een landschap. Een aanlegvergunningenstelsel kan een bepaalde bestemming of gebied beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen, bijvoorbeeld landschappelijk of cultuurhistorisch gevoelige gebieden zoals bos, natuur, uiterwaarden en aardkundige waarden.

Op basis van jurisprudentie is geen aanlegvergunning nodig voor:

- verrichten van normaal onderhoud en beheer,
- werkzaamheden waarmee is of mag worden begonnen op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden,
- werkzaamheden op het eigen erf, zoals in het bestemmingsplan aangeduid,

- aanleggen van kavelpaden en verhardingen ten behoeve van in- en uitritten, tot een oppervlakte van 100 m²,
- het verlagen van de bodem of het afgraven van stukken grond, voorzover daarvoor een vergunning nodig is in het kader van de Ontgrondingwet,
- vellen of rooien van fruitbomen,
- werkzaamheden waarvoor een vergunning nodig is als bedoeld in artikel 40 en 45 van de Woningwet: de bouwvergunning.

Landschappelijke kwaliteit als toetsingskader

Om landschappelijke kwaliteit te kunnen gebruiken als toetsingscriterium bij aanlegvergunningen, moet de landschappelijke kwaliteit in het bestemmingsplan zijn vastgelegd. Uit de beschrijving in hoofdlijnen of de plantoelichting in het bestemmingsplan moet duidelijk blijken welke waarden moeten worden beschermd. Dit kan door in het bestemmingsplan te verwijzen naar een landschaps-ontwikkelingsplan (LOP), een beschrijving van de landschapskwaliteit, een beeldkwaliteitplan, of de welstandsnota. De aanwezige of te ontwikkelen kernkwaliteiten van het landschap bepalen dan mede de randvoorwaarden voor het wel of niet verlenen van een aanlegvergunning en de wijze waarop werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor is inzichtelijk welke invloed een ruimtelijke ingreep heeft op de landschapskwaliteit en hoe ontwikkelruimte wordt gecreëerd.

Weigeringsgronden

Als werkzaamheden aanlegvergunningplichtig zijn, wordt uitsluitend getoetst aan 2 dwingende weigeringsgronden. De aanlegvergunning wordt geweigerd als de werkzaamheden vallen binnen één van deze weigeringsgronden. Deze zijn vastgesteld op basis van jurisprudentie. Dit wordt het limitatieve-imperatieve stelsel genoemd. De twee weigeringsgronden zijn;

- Bestemmingsplan: zijn de werkzaamheden in strijd met het bestemmingsplan?
- Monumentenvergunning: is de Monumentenvergunning vereist en geweigerd (indien van toepassing)?

Voor de toepassing van gewenste kwalitatieve landschapsonwikkeling is het bestemmingsplan het belangrijkste.

Procedure aanlegvergunning

De initiatieffase is het moment in het proces van vergunningverlening om aandacht te besteden aan ontwikkelen met landschapskwaliteit. De procedure start zodra een initiatiefnemer zich meldt bij de gemeente. De initiatiefnemer vraagt om informatie en/of overleg. Ook is het mogelijk dat de initiatiefnemer het plan direct indient. De gemeente geeft informatie over de procedure en het gemeentelijke beleid waaraan de voorgenoemde werkzaamheden worden getoetst. De initiatiefnemer kan bij het inzien van het bestemmingsplan (of door navraag bij de gemeente) bepalen of een aanlegvergunningstelsel van kracht is voor de locatie waar hij werkzaamheden wil verrichten. In het bestemmingsplan staat ook onder welke voorwaarden de vergunning wordt afgegeven. Er kan in het bestemmingsplan een overzichtelijke tabel worden opgenomen. Zo krijgen aanvragers een helder overzicht van ingrepen waarvoor een aanlegvergunning nodig is, en van de toetsingscriteria. In deze criteria zijn weer mogelijkheden voor OLS-toepassing. Informeer een initiatiefnemer vroeg over de kwaliteiten van het landschap en het gemeentelijk beleid ten aanzien van het landschap. De hieruit volgende landschappelijke randvoorwaarden kunnen een stimulans zijn voor het opstellen van een kwaliteitsverhogend plan voor het landschap. U kunt hierbij het landschapsonwikkelingsplan en het beeldkwaliteitplan van de gemeente betrekken. In het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) zijn dit facultatieve beleidsstukken.

- Maak een informatiepakket over gemeentelijk beleid waarmee een initiatiefnemer rekening moet houden bij de aanvraag van een aanlegvergunning. Gebruik het bestemmingsplan en mogelijk de monumentenvergunning. Vermeld ook convenanten, voorzover van toepassing. Lokale voorbeelden werken stimulerend. Geef bij het eerste contact met een initiatiefnemer een voorbeeldenset mee.
- Voer een helder en inspirerend beleid ten aanzien van landschap en draag dit uit. Het stimuleert mensen om nieuwe initiatieven af te stemmen op de omgeving.

B&W publiceert de aanvraag voor een aanlegvergunning. De gemeentelijke dienst beoordeelt namens B&W of de werken/werkzaamheden van de initiatiefnemer passen binnen de randvoorwaarden van het aanlegvergunningstelsel zoals geformuleerd in het bestemmingsplan en/of van nota's die zijn gekoppeld aan het bestemmingsplan, bijvoorbeeld het landschapsonwikkelingsplan of het beeldkwaliteitplan. Daarnaast wordt nagegaan of voor de werken/werkzaamheden een vergunning is vereist en verleend ingevolge de Monumentenwet. Een aanlegvergunning mag en moet alleen worden geweigerd indien de voorgenoemde

werkzaamheden vallen onder deze weigeringsgronden. De doelstelling van een aanlegvergunningenstelsel wordt alleen behaald als het vergunningenstelsel wordt gehandhaafd. Dit vergt veel inzet. Streef daarom naar een eenvoudig stelsel van aanlegvergunningen met heldere beoordelingscriteria.

6.1.3 Bouwvergunning

Juridische achtergrond

De basis voor de vergunningverlening ligt in het gemeentelijke beleid. In het bestemmingsplan of gemeentelijke nota's moet het beleid over het ontwikkelen met landschapskwaliteit duidelijk zijn geformuleerd. Het bouwvergunningenstelsel is vooral gericht op het kunnen beheren van de planologische inrichting, de welstand en de technische kwaliteit van bouwwerken. Kernbegrippen uit het Bouwbesluit zijn: veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. In artikel 40 van de Woningwet is bepaald dat het verboden is om te bouwen zonder of in afwijking van een bouwvergunning van B&W. Uitzondering hierop zijn bouwvergunningvrije bouwwerken. Preventief toezicht hierop vindt niet plaats.

Sinds de nieuwe Woningwet van 2003 is er niet alleen een reguliere bouwvergunningplicht (procedure van 12 weken) maar ook een lichte bouwvergunningplicht (procedure van 6 weken). Deze nieuwe wet bevat ook landelijke regels voor het indienen van een aanvraag. Een reguliere bouwvergunning kan gefaseerd worden aangevraagd. In de eerste fase wordt bekeken of er ruimtelijke en welstand-technische bezwaren zijn. In de tweede fase wordt getoetst op de bouwtechnische aspecten van het bouwwerk. Zo worden geen onnodige kosten gemaakt als blijkt dat het bouwplan ruimtelijk niet past.

Woningwet en bouwvergunning

Art. 56 Woningwet: "Burgemeester en wethouders mogen aan de bouwvergunning slechts voorwaarden verbinden ter bescherming van de belangen ten behoeve waarvan de voorschriften strekken krachtens welke de vergunning wordt verleend en waaraan het bouwwerk, waarop de aanvraag betrekking heeft, moet voldoen." Kort gezegd is dit goed en veilig bouwen plus de welstandseisen voor het uiterlijk van een bouwwerk. Slechts in beperkte mate en voor enkele onderwerpen is een ontheffingenbeleid mogelijk. In de bouwverordening staan stedenbouwkundige eisen, die van betekenis zijn als er geen bestemmingsplan geldt voor een gebied of een (oud) bestemmingsplan met niet geregelde onderwerpen. De stedenbouwkundige bepalingen werken als een vangnet (zie art. 9 Woningwet). De bouwvergunning verschilt op een essentieel punt van andere vergunningen. De bouwvergunning hanteert fatale termijnen. Dit betekent dat bij overschrijding van de behandelingstermijn door de overheid (na 6 weken bij een lichte bouwvergunning of eerste fase van de reguliere bouwvergunning; na 12 weken bij een reguliere bouwvergunning) van rechtswege een bouwvergunning ontstaat. Deze is dan zonder voorwaarden en conform de aanvraag.

Landschappelijke kwaliteit als toetsingscriterium

Om landschappelijke kwaliteit te kunnen gebruiken als toetsingscriterium voor bouwaanvragen, moet de landschappelijke kwaliteit in het bestemmingsplan zijn vastgelegd. Door in het bestemmingsplan en de welstandsnota aan te geven onder welke voorwaarden ingrepen in het landschap zijn toegestaan, wordt ontwikkelruimte gecreëerd en worden landschappelijke waarden beschermd. Want aandacht voor landschap betekent niet automatisch dat het gebied op slot gaat. De actuele en gewenste landschappelijke waarden zijn vastgelegd in dit landschapsontwikkelingsplan (LOP). Het bestemmingsplan, beeldkwaliteitplan of de welstandsnota kunnen hiernaar verwijzen. Zo wordt inzichtelijk welke invloed een ruimtelijke ingreep heeft op de landschapskwaliteit en op welke manier deze beter inpasbaar is. Hierbij kan de gemeente richtlijnen opnemen. Met een LOP beschikt de gemeente ook over praktische handreikingen over het landschap en de manier waarop met initiatieven kan worden omgegaan (bijvoorbeeld het verplicht stellen van een erfbeplantingsplan bij bouwaanvragen).

Met de gewijzigde Woningwet is de gemeenteraad verplicht om een Welstandsnota vast te stellen voor het gemeentelijk grondgebied als de gemeente welstandsbeleid wil voeren. In deze welstandsnota werkt de gemeente haar welstandsbeleid uit in criteria voor de beoordeling van onder andere bouwaanvragen. Voor deze beoordeling raadpleegt B&W de Welstandscommissie. De ontwikkelingsgerichte landschapstrategie kan worden toegepast door in de welstandsnota ook in te gaan op kwaliteitsverbetering met betrekking tot het landschap. Landschaps- en beeldkwaliteitplan blijven echter facultatieve beleidsdocumenten bij de toetsing van een bouwvergunning, tenzij het bestemmingsplan hier uitdrukkelijk naar verwijst.

Weigeringsgronden

Als een bouwwerk vergunningplichtig is, wordt uitsluitend getoetst aan 6 dwingende weigeringsgronden. De bouwvergunning moet worden geweigerd als het bouwwerk valt binnen één van deze weigeringsgronden. Dit wordt het limitatieve-imperatieve stelsel genoemd. Een landschapstoets kan bij de beoordeling van vergunningaanvragen worden betrokken door in de weigeringsgronden voor een bouwvergunning naar gemeentelijke beleidsdocumenten met betrekking tot landschapsonwikkeling te verwijzen, bijvoorbeeld een landschapsonwikkelingsplan of beeldkwaliteitplan. De weigeringsgronden zijn:

- Is het bouwplan in strijd met het bestemmingsplan? En kan deze strijdigheid worden opgeheven door een planologische vrijstelling Wet Ruimtelijke Ordening? (Art. 46, derde lid Woningwet bepaalt dat een aanvraag om bouwvergunning die in strijd is met het bestemmingsplan, moet worden opgevat als een verzoek om vrijstelling.)
- Is het bouwplan in strijd met het bouwbesluit?
- Voldoet het bouwplan aan de gemeentelijke bouwverordening?
- Voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van Welstand?
- Is er een monumentenvergunning vereist en geweigerd?
- Is het bouwplan in strijd met de leefmilieuverordening (art. 17 lid 1 Wet op de stads- en dorpsvernieuwing)?
- Vanaf juli 2004 geldt mogelijk artikel 44a Woningwet: weigeren van de bouwvergunning wegens overtreding van de Wet bevordering integriteitbeoordelingen openbaar bestuur (Wet BIBOB).

Procedure bouwvergunning

De initiatieffase is hét moment in het proces van verlenen van een bouwvergunning om aandacht te besteden aan ontwikkelen met landschapskwaliteit. De procedure voor verlenen van een bouwvergunning start met een bouwaanvraag: de initiatiefnemer vraagt om informatie en / of overleg of dient het plan direct in. Als de aanvraag is ingediend begint de fatale termijn te lopen. De gemeente verschaft informatie over de procedure (lichte, reguliere bouwvergunning, al dan niet gefaseerd) en ver het gemeentelijke beleid waaraan het bouwplan wordt getoetst.

Informeer een initiatiefnemer vroeg over de voorwaarden ten aanzien van landschap. Bijvoorbeeld de voorwaarden die vanuit het bestemmingsplan en de welstandsnota worden gesteld en de mogelijkheden die het landschapsonwikkelingsplan (LOP) aangeeft om een kwaliteitsverbetering te bewerkstelligen. Hierbij kan de gemeente ook handvatten geven. Bijvoorbeeld met een voorbeeldenboek. Zo kan de initiatiefnemer beoordelen of zijn bouwplan past binnen de randvoorwaarden.

Volg de gefaseerde procedure als de bouwplannen sterke invloed hebben op de landschappelijke kwaliteit. Dan wordt dan in eerste instantie alleen gekeken naar de invloed van het plan op de ruimtelijke kwaliteit. Dit voorkomt dat een initiatiefnemer hoge kosten maakt voor een project dat ruimtelijk gezien niet kan of anders moet. Bovendien kan het de initiatiefnemer inspireren om met zijn plan bij te dragen aan de landschapskwaliteit.

Beoordelen aanvraag bouwvergunning

Bij de beoordeling van een bouwplan toetst de gemeente op de dwingende weigeringsgronden. De belangrijkste weigeringsgronden zijn het bestemmingsplan en de welstandsnota. De gemeentelijke dienst beoordeelt in het informatieve vooroverleg namens B&W of een bouwplan vergunningplichtig is. Ook stelt zij vast of de lichte of de reguliere vergunningplicht van toepassing is. I het bouwplan vergunningplichtig, dan wordt het getoetst aan de bovenstaande weigeringsgronden. Bij licht vergunningplichtige bouwwerken mag B&W advies vragen aan de Welstandscommissie. Bij regulier vergunningplichtige bouwwerken is dit verplicht.

6.1.4 Kapvergunning

In principe moet voor het vellen (het rooien dan wel verrichten van handelingen, welke ernstige beschadiging van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben) een kapvergunning worden verleend. Voor dunning is vaak geen vergunning nodig. Bij dunning is sprake van een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand. Er zijn twee soorten regelgeving aangaande het vellen van houtopstanden. De Gemeentelijke Bomenverordening (Algemene Plaatselijke Verordening) en de Boswet.

Boswet

De Boswet verplicht tot een kapmelding (tenminste 30 dagen voor aanvang bij LASER) en een herplantplicht. De herplantplicht houdt in dat de grond binnen drie jaar opnieuw ingeplant dient te worden. Bij elke kapmelding wordt bekeken of de voorgenomen velling aanvaardbaar is uit het oogpunt van natuur- en

landschapsschoon. In uitzonderlijke gevallen overweegt de provincie een kapverbod. Als de boswet niet van toepassing is geldt de Gemeentelijke Bomenverordening.

De Boswet is van toepassing op:

- bossen en houtsingels met een oppervlakte groter dan 10 are,
- rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

De Boswet is niet van toepassing op:

- erven en tuinen,
- eenrijige geschoren meidoornhagen als deze als zodanig zijn aangelegd en beheerd,
- eenrijige beplantingen van populier of wilg, op of langs landbouwgronden en langs wegen,
- Italiaanse populier, linde, paardekastanje en treurwilg,
- vruchtbomen,
- windschermen langs boomgaarden,
- kerstsparen niet ouder dan twaalf jaar, geteeld op daarvoor bestemde terreinen,
- kweekgoed.

Gemeentelijke Bomenverordening

Voor elke velling in het buitengebied dient een kapvergunning aangevraagd te worden, tenzij sprake is van dunning. Er geldt altijd een meldingsplicht, ook bij dunning. In enkele gevallen kan een herplant- en instandhoudingsplicht worden opgelegd. In de gemeente Oudewater is alleen een kapvergunning nodig voor bomen die op de gemeentelijke monumentale bomenlijst staan. Een kapvergunning kan geweigerd worden op grond van:

- natuur- en milieuwaarden,
- landschappelijke waarden,
- cultuurhistorische waarden,
- waarden van stads- en dorps- en dorpsschoon,
- waarden van recreatie en leefbaarheid.

6.1.5 Monumentenvergunning

Voor iedere verandering aan een monument (verbouw, verbetering en groot onderhoud) dient u als eigenaar van het monument, bij de gemeente een vergunning aan te vragen. De kosten van de verandering kunnen veelal bij de belastingen worden afgetrokken en in sommige gevallen is een deel subsidiabel.

6.1.6 Convenanten

Convenanten vormen een privaatrechtelijke overeenkomst tussen diverse partijen. Binding en afdwingbaarheid van convenanten worden in de eerste plaats bepaald door wat de partijen daarover zelf afspreken. Ze kunnen expliciet in het convenant opnemen hoe ze de gemaakte afspraken zullen naleven en op welke manier dat kan worden afgedwongen. Dat is vooral belang bij afspraken over resultaatsverplichtingen, die afdwingbaar zijn tenzij partijen anders bepalen. Belangrijk is deze afspraken ook na te leven.

Een voordeel van de inzet van convenanten is onder meer dat de aanvaardbaarheid van het gevoerde beleid en de betrokkenheid van de burgers en de hen vertegenwoordigende organisaties worden vergroot. Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat derden/belanghebbenden bij gebruik van convenanten buitenspel komen te staan. Dit zou wellicht minder zijn geweest indien de overheid zich beperkt had tot eenzijdige interventies in de vorm van bijvoorbeeld regelgeving. Bij afsluiting van een convenant zal zorgvuldigheid en correcte belangenafweging aan de basis liggen van het proces.

Vooruitlopende of overbruggende convenanten

Deze convenanten worden gesloten in afwachting van nieuwe regelgeving. Het kan daarbij gaan om invulling van een gat in bestaande regelgeving of om nieuw beleid dat snel geïmplementeerd moet worden.

Aanvullende of uitvoerende convenanten

Deze convenanten voorzien in een wettelijke regeling die een verdere uitwerking door een decentrale overheid aangeeft. Het gaat dan meestal om een aanscherping van de normen. Dit soort convenanten kan een min of meer permanent karakter hebben en is ook geschikt om langdurig onderhoud te regelen.

Convenanten als alternatief voor regelgeving

Deze convenanten worden ingezet bij een groot aantal verschillende (soorten) belangen, afspraken en partijen. Soms heeft zelfregulering door de particuliere sector in principe voorkeur boven overheidsregulering, maar soms ook mag een dwingende publiekrechtelijke regeling niet worden uitgesloten.

6.1.7 'Ruimte voor ruimte'-regeling

De 'Ruimte voor ruimte'-regeling geldt als een ontwikkelingsgerichte regeling binnen het streekplan van de provincie Utrecht. Door middel van nieuwe ontwikkelingen kunnen bredere doelstellingen als vitaliteit, ontstening en beeldkwaliteit van het landelijke gebied worden nagestreefd. Een bijzonder onderdeel bestaat uit het realiseren van een woningprogramma aan de rand van een kern, buiten de contour, waarbij financiële middelen worden gegenereerd voor de sloopvergoeding van ongewenste bebouwing in het buitengebied.

Provincie Utrecht

Het beleid voor vrijkomende bebouwing is primair gericht op kwaliteitswinst door ontstening van het landelijke gebied via (gedeeltelijke) sloop van voormalige bedrijfsbebouwing, in combinatie met vervangende woningbouw (ruimte voor ruimte) of vestiging van niet-agrarische bedrijfsvormen.

Daarbij worden de volgende voorwaarden gehanteerd:

- omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd,
- eventueel bijbehorende gronden blijven of komen beschikbaar voor de grondgebonden functies landbouw, natuur of recreatie, overeenkomstig de functie van het gebied,
- er wordt geen cultuurhistorisch waardevolle bedrijfsbebouwing gesloopt,
- een zorgvuldige landschappelijke inpassing is vereist, waarbij een beeldkwaliteitplan een nuttig hulpmiddel kan zijn.

6.1.8 Compensatiebeginsel

Het compensatiebeginsel is opgenomen in het streekplan van de provincie Utrecht. Het compensatiebeginsel wordt toegepast in de gebieden die zijn aangewezen als:

- Europese Vogel- en Habitatrichtlijngebied,
- Ecologische Hoofdstructuur,
- Natuurbeschermingswetgebieden,
- gebieden waarvoor de boswet geldt.

Door toepassing van het 'nee, tenzij'-regime in deze gebieden worden de wezenlijke kenmerken en waarden beschermd. Ingrepen die de te beschermen wezenlijke kenmerken en waarden aantasten worden alleen toegestaan als deze onontkoombaar zijn. Dit houdt in dat er '(dwingende) redenen van groot openbaar belang' met de ingreep zijn gemoeid en is aangetoond en dat uit onderzoek blijkt dat er geen alternatieve locaties voorhanden zijn. Bij een ingreep geldt het compensatiebeginsel op basis van het 'stand-still'-beginsel. Er mag in principe geen nettoverlies aan wezenlijke kenmerken en waarden (in areaal, kwaliteit en samenhang) optreden. Compensatie moet in beginsel in natura, in de nabijheid en gelijktijdig plaatsvinden. Tevens dient de compensatie additioneel te zijn (buiten de reeds aangewezen ontwikkelingen uit de beleidskaders).

6.1.9 Rood voor groen: nieuwe landgoederen

Ook de 'Rood-voor-groen'-regeling is opgenomen in het streekplan van de provincie Utrecht en vormt een ontwikkelingsgericht instrument. Dit instrument staat stedelijke bebouwing (doorgaans luxueuze woning) toe in ruil voor de ontwikkeling van natuur- en landschapskwaliteit, mits het initiatief leidt tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. Hierbij dient de hoeveelheid toe te voegen bebouwing in verhouding te staan tot de hoeveelheid extra groen en de omliggende bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden gehinderd.

De volgende randvoorwaarden worden gesteld:

- minimale omvang 10 hectare,
- nieuwe landgoederen sluiten aan op kernmerken gebied,
- aard en omvang gebouwen gerelateerd aan ontwikkelingskosten,
- gebiedskwaliteiten respecteren en zo mogelijk versterken,
- openbaar toegankelijk,

- voorkeur NSW-rangschikking.

6.2 Nieuw / te ontwikkelen instrumentarium

6.2.1 Advies Raad Landelijk Gebied

De Raad voor het Landelijk Gebied adviseert om voor het landschap een wervend beleid te voeren. Dat betekent dus niet alleen regels stellen aan de omgang met het landschap, maar vooral inspireren en kansen bieden om nieuwe ontwikkelingen op een harmonische wijze in verband te brengen met het verleden. Dit geldt in het bijzonder voor de Nationale Landschappen, waaronder het groene Hart ook behoort. Een Nationaal Landschap moet worden gekenmerkt door wat men wil bereiken en een aantal specifieke voordelen, niet door wat er niet mag.

Nieuw instrumentarium zal vooral gebaseerd moeten zijn op voordelen: financieel, fiscaal en in stimulansen voor ontwikkeling, de introductie en de afzet van nieuwe producten en diensten. Mogelijkheden voor private financieringsbronnen liggen onder meer in toepassing van het profijtbeginsel, sponsoring en groen beleggen.

De raad doet de volgende suggesties voor nieuw instrumentarium voor Nationale Landschappen, maar deze zijn deels ook interessant voor het overige landelijke gebied:

- fiscale faciliteiten op het gebied van vermogen, investeren, beleggen en inkomen ten bate van ondermeer lage administratieve lasten en lage uitvoeringskosten, zoals investeringsaftrek,
- grondbank als instrument ten bate van grondruil binnen de landbouw, grondruil gericht op functiewisseling en grondaankoop om die in erfpacht uit te geven om rendabele beheerlandbouw mogelijk te maken,
- communicatieprogramma met ondernemers, bewoners in en om het gebied en bezoekers over waarde gebied en de voordelen voor hen en vervolgens aanspreken op het leveren van een (financiële) tegenprestatie,
- monitoring om kwaliteit en effectiviteit van het beleid zichtbaar te maken met een eenvoudige methodiek,
- expliciete 'branding' van bijvoorbeeld het Nationaal Landschap, onder andere via erkenning streekproducten en de 'branding' te gebruiken voor en bij het toeristisch-recreatieve aanbod.

6.2.2 Wet Inrichting Landelijk Gebied

De nieuwe Wet inrichting landelijk gebied (WILG) vervangt de Landinrichtingswet 1985. De WILG is van groot belang voor het landelijk gebied. Het WILG bundelt en verankert het sturingsmodel, planvorming, programmering en uitvoering van het rijksbeleid voor het landelijk gebied. Tot slot wordt in de wet het Investeringsbudget Landelijk gebied (ILG) opgenomen, voor zover dit een wettelijke verankering behoeft. Voor de landelijke gebieden is een ingrijpende financiële stelselwijziging in voorbereiding, die ook zal voldoen aan de eisen van bundeling, ontschotting, meerjarige financiële zekerheid en beperking tot gespecificeerde rijksdoelen. Het te ontwikkelen ILG moet gaan voorzien in bundeling van een groot aantal afzonderlijke regelingen en financieringsarrangementen. Binnen de prestatieafspraken over rijksdoelen, wordt de regio de mogelijkheid geboden in het gebiedsgerichte beleid tot maatwerk en combinaties van activiteiten te komen, en de fasering van werkzaamheden aan te laten sluiten op de mogelijkheden binnen het gebied. Het rijk is voornemens om met het ILG in 2005 en 2006 proef te draaien, opdat in 2007 kan worden begonnen met de daadwerkelijke invoering.

6.2.3 WGR-plus

De WGR-plus moet gemeenten in staat stellen specifieke afstemmingsproblemen op het ruimtelijke vlak effectiever en efficiënter op te pakken.

7 Financiering

7.1 Bestaande financieringsmogelijkheden (subsidies)

7.1.1 Subsidieregeling Natuurbeheer (SN 2000)

De subsidieregeling Natuurbeheer vormt een onderdeel van het Programma Beheer (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en wordt uitgevoerd door LASER.

Doelgroep

Het belangrijkste voor deelname aan de regeling is, dat degene die aanvraagt beheerder is. Dat wil zeggen dat deze eigenaar of erfpachter (met een erfpachtcontract voor tenminste 25 jaar) is van het terrein waarvoor subsidie wordt aangevraagd.

Als gemeente, of samenwerkingsverband met in de meerderheid gemeenten (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen), kan deelgenomen worden aan de SN, indien het terrein waarvoor de subsidie aangevraagd wordt in het bestemmingsplan als 'bos- of natuurterrein' is gedefinieerd. Daarnaast wordt verplicht dat bij overdracht (verkoop, verpachting) het eigendomsrecht van het terrein het eerst aangeboden wordt aan het Bureau beheer landbouwgronden. Als gemeente, of samenwerkingsverband met in de meerderheid gemeenten kan alleen beheersubsidie en inrichtingssubsidie aangevraagd worden.

Subsidie wordt niet verstrekt aan:

- publiekrechtelijke rechtspersonen (uitgezonderd gemeenten),
- waterwinbedrijven of beheerders van een terrein dat eigendom is van een waterwinbedrijf, behalve wanneer de beheerder erfpachter is van het terrein, met een duur van de overeenkomst van tenminste 25 jaar,
- Staatsbosbeheer, behalve wanneer de beheerder erfpachter is van het terrein, met een duur van de overeenkomst van ten minste 25 jaar,
- Beheerders van terreinen met de volgende gebruikstitels komen niet in aanmerking voor subsidie:
 - kort durende, eenmalige en teelpacht;
 - grondgebruikverklaring (wordt afgegeven door Bureau Heffingen);
 - Tijdelijk gebruik in het kader van de Landinrichtingswet,
 - pacht los land, kleiner dan één hectare.

Subsidiemogelijkheden

Bij een aantal subsidievormen is het gebiedsplan dat door Gedeputeerde Staten van een provincie is vastgesteld van belang voor de bepaling of u voor subsidie in aanmerking komt. Er zijn drie soorten gebiedsplannen: het natuurgebiedsplan, het landschapsgebiedsplan en het beheergebiedsplan. De provincie integreert deze drie vormen overigens soms samen in één document; een integraal gebiedsplan. Het beheergebiedsplan is specifiek voor het agrarisch natuurbeheer. Het natuurgebiedsplan en landschapsgebiedsplan zijn van belang voor de SN. In het gebiedsplan is onder meer beschreven welke natuur ontwikkeld mag worden in bepaalde gebieden en waar subsidie voor de in standhouding van landschapselementen gegeven kan worden. Subsidie functieverandering kan worden verstrekt ten behoeve van terreinen die begrensd zijn in een Natuurgebiedsplan (NGP). Het pakket dat u wilt ontwikkelen dient te zijn opgenomen in het betreffende NGP.

De Subsidieregeling natuurbeheer 2000 (SN) kent vijf subsidievormen:

- 1 Beheersubsidie,
- 2 Recreatiesubsidie,
- 3 Landschapssubsidie,
- 4 Inrichtingssubsidie,
- 5 Subsidie functieverandering.

1 Beheersubsidie

Beheersubsidie wordt verleend voor de in standhouding van een zogenaamd beheerpakket. Elk beheerpakket beschrijft welke plant- en/of diersoorten in het terrein voorkomen en welke terreinkenmerken op het terrein van toepassing zijn. De beheerpakketten beschrijven ook de verplichte beheermaatregelen.

- Binnen de beheerpakketten wordt onderscheid gemaakt tussen basis- en pluspakketten. Voor pluspakketten is een extra natuurkwaliteit vereist. Hierbij worden meer beheerinspanningen gevraagd. Voorbeelden van basispakketten zijn: 'bos', 'heide' en 'hoogveen'. Daaraan gekoppelde pluspakketten zijn bijvoorbeeld: 'natuurbos', 'soortenrijke heide' en 'levend hoogveen'.
- Beheersubsidie wordt verleend voor zes jaar (één tijdvak).
- Beheersubsidie wordt over het algemeen niet getoetst aan een provinciaal gebiedsplan.
- Het terrein moet kosteloos opengesteld worden voor het publiek en dit moet door middel van borden kenbaar gemaakt worden.
- Soms geldt een beperking in veebezetting.
- Het minimaal aan te vragen subsidiebedrag voor de voor de SN bedraagt 170 euro per jaar. Voor een uitbreidingsaanvraag geldt een minimaal aanvraagbedrag van 50 euro per jaar. Het subsidiebedrag wordt per hectare vastgesteld.

2 Recreatiesubsidie

Recreatiesubsidie wordt verleend voor het in stand houden van de recreatieve functie van het terrein.

- De hoogte van de recreatiesubsidie is een vast bedrag per hectare per jaar.
- Recreatiesubsidie wordt verleend voor dezelfde periode als de beheerssubsidie (combinatie).

3 Landschapssubsidie

Landschapssubsidie wordt verleend voor de in standhouding van landschapselementen die liggen in terreinen met de hoofdfunctie natuur. De subsidiëring vindt plaats met een zogenaamd landschapspakket. Voorbeelden van landschapspakketten zijn poelen, singels en houtwallen.

- Landschapssubsidie wordt verleend voor zes jaar (één tijdvak). Landschapssubsidie is mogelijk indien:
 - o Het landschapselement in een begrensd gebied ligt en subsidiëring is toegestaan door het gebiedsplan of,
 - o Het landschapselement in een bestaand bos- of natuurterrein ligt, dat niet is begrensd.
- Op een zelfde oppervlakte kunt u niet voor meerdere landschapspakketten subsidie ontvangen. De combinatie beheerspakket met landschapspakket op dezelfde oppervlakte is voor enkele pakketten toegestaan.
- Om in aanmerking te komen voor landschapssubsidie moet u gedurende het gehele tijdvak voldoen aan een aantal voorwaarden en verplichtingen, zoals:
 - a Het element in stand houden conform de omschrijving in het pakket;
 - b De beheersmaatregelen van het pakket uitvoeren;
 - c Voldoen aan de oppervlakte eisen van het pakket.
- Publiekrechtelijke rechtspersonen zoals gemeenten, komen niet in aanmerking voor landschapssubsidie.
- Landschapselementen op erfpercelen en in tuinen komen niet in aanmerking voor subsidie.
- De hoogte van de subsidie wordt op dezelfde wijze berekend als de beheerssubsidie. U wordt, afhankelijk van het pakket, betaald per hectare, het aantal strekkende meters of het aantal stuks.

4 Inrichtingssubsidie

Inrichtingssubsidie wordt verleend voor de aanleg van bos, de inrichting van een natuurterrein of de aanleg van landschapselementen. Inrichtingssubsidie is bedoeld voor het financieren van eenmalige maatregelen die de fysieke conditie van het terrein of de terreinkenmerken wijzigen of voor beheersmaatregelen, die ervoor zorgen dat het gewenste beheer- of landschapspakket gerealiseerd kan worden. Dit kan uiteraard ook een combinatie van pakketten zijn.

- Inrichtingssubsidie kunt u aanvragen als de terreinen liggen binnen de begrenzing van een gebiedsplan en indien dit plan de omvorming of ontwikkeling van het aangevraagde beheerspakket of landschapspakket toestaat.

- Na de inrichting van het terrein, moet voor minstens vijf jaar het beheer- of landschapspakket in stand gehouden worden.
- Inrichtingssubsidie ten behoeve van de ontwikkeling van een beheer- of landschapspakket wordt verstrekt voor maximaal een tijdvak (zes jaar).
- De terreinen die ingericht worden, komen gedurende de inrichtingsperiode overigens niet in aanmerking voor recreatiesubsidie.

5 Subsidie functieverandering

Als u landbouwgrond blijvend omvormt tot natuur of bos, heeft dit veelal een waardedaling van de grond tot gevolg. De subsidie functieverandering beoogt dit verschil te compenseren.

- De waardevermindering wordt bepaald op basis van een taxatie per perceel. De taxatie wordt verricht door DLG. De getaxeerde waardedaling wordt uitbetaald door de stichting Nationaal Groenfonds, nadat de kwalitatieve verplichting en een financieringsovereenkomst zijn ondertekend.
- Subsidie functieverandering wordt verstrekt ten behoeve van de ontwikkeling van een beheerspakket.
- Indien u subsidie functieverandering aanvraagt, kunt u ook tegelijkertijd inrichtingssubsidie aanvragen. Indien u de landbouwgrond omvormt, zullen inrichtingsmaatregelen immers vaak noodzakelijk zijn. De oppervlakte van het terrein moet overeenkomen met de eisen uit het beheerspakket.
- Als er subsidie functieverandering wordt verleend, wordt het terrein bos en/of natuur, mag u het terrein nooit meer gebruiken voor de uitoefening van de landbouw en mag u geen activiteiten verrichten die de ontwikkeling of in standhouding van het beheerspakket in gevaar brengen.
- Erfpachters met een erfpachtcontract van tenminste 25 jaar moeten voor het aangaan van functieverandering goedkeuring hebben van de eigenaar.

7.1.2 Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN 2000)

De subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer vormt eveneens een onderdeel van het Programma Beheer (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en wordt ook uitgevoerd door LASER.

Doelgroep

De Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer is sinds 2000 de subsidieregeling voor het instandhouden en ontwikkelen van natuur op landbouwgronden in Nederland.

De SAN is ontwikkeld om de agrarische ondernemers actief te betrekken bij het instandhouden en ontwikkelen van de natuur en waardevolle landschappen. Een groot gedeelte van de Nederlandse gronden is namelijk in beheer bij agrarische ondernemers. De aanvrager is beheerder met een duurzaam gebruiksrecht.

Enkele organisaties zijn uitgesloten om de subsidie aan te vragen:

- Staatsbosbeheer,
- particulier terreinbeherende organisaties,
- publiekrechtelijke lichamen,
- landinrichtingscommissies.

Subsidiemogelijkheden

Subsidiëring is mede afhankelijk van het gebiedsplan. Iedere provincie stelt één of meerdere gebiedsplan(-nen) op voor de gronden binnen deze provincie. Er zijn drie soorten gebiedsplannen; het natuurgebiedsplan, het landschapsgebiedsplan en het beheergebiedsplan. In deze plannen geeft de Provincie aan in welke gebieden en voor welke typen natuur of landschappakketten subsidie kan worden verstrekt in het kader van de SAN. Voor een SAN-aanvraag is het heel belangrijk dat het aangevraagde pakket voor het perceel past binnen de doelstellingen van het gebiedsplan.

Er zijn drie subsidievormen:

- 1 beheerssubsidie,
- 2 landschapssubsidie,
- 3 inrichtingssubsidie.

1 Beheerssubsidie

Beheerssubsidie wordt verleend voor de instandhouding van een zogenaamd beheerspakket.

Elk beheerpakket beschrijft welke plant- en/of diersoorten in het terrein voorkomen en diverse terreinkenmerken. Beheersubsidie kan worden verleend voor de instandhouding of ontwikkeling van een zogenaamd beheerpakket. In een beheerpakket wordt voorgeschreven welke en hoeveel planten en/of diersoorten op het perceel moeten voorkomen. Wanneer het beheer zoals voorgeschreven wordt gevoerd, kan het perceel zich ontwikkelen of in stand gehouden worden als een gebied met hoge natuurwaarden. Op een zelfde oppervlakte worden over het algemeen niet meerdere beheerpakketten gesubsidieerd.

2 Landschapssubsidie

Landschapssubsidie wordt verleend voor het instandhouden van landschapselementen, zoals houtwallen, hagen en singels. Op een zelfde oppervlakte mag u niet meerdere landschapspakketten beheren.

3 Inrichtingssubsidie

Voor bepaalde pakketten is het mogelijk inrichtingssubsidie aan te vragen. Dit is een vergoeding voor aanpassingen aan het perceel zodat het beheer- of landschapspakket kan worden beheerd. Een aanvraag hiervoor kan alleen gelijktijdig worden ingediend met een aanvraag voor het na de inrichting beoogde beheer- of landschapspakket. U kunt inrichtingssubsidie aanvragen voor maximaal één jaar. Na dit jaar volgt de beheer- of landschapssubsidie (die u in combinatie met inrichtingssubsidie heeft aangevraagd) die voor een tijdvak (zes jaar) wordt verleend.

7.1.3 Regeling effectgerichte maatregelen bos en natuurterrein

Dit is een regeling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, uitgevoerd door LASER.

Doelgroep

Eigenaren van bos- en natuurterreinen.

Subsidiemogelijkheden

Subsidie wordt verleend voor de kosten van de werkzaamheden in bossen of natuurterreinen, welke er op zijn gericht de effecten van verzuring en vermessing, en de effecten van verdroging in bestaande bossen of natuurterreinen te verminderen of ongedaan te maken.

7.1.4 Subsidie Particulier Natuurbeheer Bos- en Natuurterreinen

Uitvoering Provincie Utrecht

Doelgroep

Voor particuliere eigenaren of beheerders van bos- en natuurgebied (inclusief rechtspersonen maar met uitzondering van overheden en natuurbeschermingsorganisaties Het Utrechts Landschap, Vereniging van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer).

Subsidiemogelijkheden

Voor éénmalige maatregelen ter verhoging van de natuurwaarden in particuliere bossen en natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur (zoals vastgesteld in vigerende Streekplan), namelijk:

- herstel van hakhout en griend,
- bestrijding Amerikaanse vogelkers,
- herstel van vennen, omvorming van bos naar heide,
- schraal grasland of moeras (kappen bos, plaggen, begrazen),
- beheer van heide (plaggen),
- omvorming van uitheems bos naar inheems loofbos,
- inrichten van nieuwe natuur,
- uitvoeren van specifieke kleinschalige maatregelen in bos- en natuurterreinen,
- opstellen van beheerplannen.

De subsidie bedraagt een percentage van de werkelijk gemaakte kosten, behalve bij bestrijding van Amerikaanse vogelkers waar een vast bedrag per hectare wordt gehanteerd. De overige kosten komen voor rekening van de eigenaar. Eventuele andere overheidssubsidies worden van de provinciale subsidie afgetrokken tot het maximum te subsidiëren percentage bereikt is.

7.1.5 Bijdrageregeling Kleine Landschapselementen

Uitvoering Landschapsbeheer Utrecht

Doelgroep

Particuliere grondgebruikers en -eigenaren, buiten de bebouwde kom.

Subsidiemogelijkheden

- Kleine landschapselementen die niet aan de voorwaarden van het landschapspakket SAN voldoen.
- Kleine landschapselementen die niet als landschapspakket worden genoemd in de SAN.
- Tegemoetkoming in de kosten voor aanleg en herstel van kleine landschapselementen tot een maximumbedrag van 4537,- Euro
- Kleine landschapselementen hebben waarden voor landschap, cultuurhistorie of natuur of natuurlijke, landschappelijke of cultuurhistorische waarden van kleine landschapselementen worden na onderhoud, herstel of aanleg verkregen.

7.1.6 Regeling Draagvlak Natuur

Uitvoering LASER

Doelgroep

Om voor subsidie in aanmerking te komen moet uw organisatie in ieder geval voldoen aan de volgende vier voorwaarden:

- uw organisatie is een stichting, vereniging of samenwerkingsverband van stichtingen en/of verenigingen,
- het werkgebied van uw organisatie strekt zich uit over meer dan één provincie,
- uw organisatie verricht voornamelijk activiteiten op het gebied van de natuur en dit is statutair vastgelegd. Met natuur wordt bedoeld de beleidsterreinen natuur, bos en landschap,
- uw organisatie is voor minder dan negentig procent afhankelijk van rijks gelden.

Subsidiemogelijkheden

De Regeling draagvlak natuur (RDN) is gericht op het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor de natuur. De regeling kent daartoe twee verschillende onderdelen.

Ten eerste stimuleert de RDN dat organisaties via projecten bekendheid geven aan de natuur in brede zin, de positie van de natuur in de samenleving en de belangen die daarbij een rol kunnen spelen.

Projecten zijn gericht op natuur- en milieueducatie, voorlichtingsactiviteiten, visievorming en samenwerking tussen organisaties. Projecten bestaan uit concrete producten en activiteiten die aan één of meer projectdoelstellingen van de regeling moeten voldoen. Daarnaast mogen ze een looptijd hebben van maximaal drie jaar en bedragen de subsidiabele kosten minimaal 11.344,51 euro.

Ten tweede stimuleert de RDN dat organisaties via programma's de maatschappelijke betrokkenheid bij de natuur vergroten door middel van interactieve beleidsontwikkeling en door het verbreden en implementeren van de resultaten van eerder uitgevoerde projecten. Programma's zijn vooral gericht op processen en het benutten van de rol van de uitvoerende organisatie(s) en moeten ook voldoen aan één of meer programma doelstellingen van de regeling. Programma's hebben een looptijd van drie tot vijf jaar. De subsidiabele kosten bedragen minimaal 22.689,01 euro gemiddeld per jaar. Maximaal kunnen programma's in aanmerking komen voor 56.722,53 euro subsidie gemiddeld per jaar.

7.1.7 Subsidie Herstel Historische Buitenplaatsen

Uitvoering LASER en Stichting PHB

Doelgroep

De subsidie is bedoeld voor eigenaren van beschermde historische buitenplaatsen, welke als complex historische buitenplaats zijn opgenomen in een register, als bedoeld in art. 6 van de Monumentenwet 1988:

- waar van oorsprong één of meer gebouwen een compositorisch geheel vormen met een tuin en/of een park van tenminste één hectare, en

- waarvan de aanleg dateert van vóór 1850 en deze aanleg nog herkenbaar aanwezig is.

Subsidiemogelijkheden

Subsidie kan worden aangevraagd voor werkzaamheden die het herstel van onderdelen van parken en tuinen van beschermde historische buitenplaatsen tot doel hebben. Deze onderdelen moeten van belang zijn vanwege hun cultuurhistorische of natuurwetenschappelijke waarde of uit het oogpunt van recreatie.

Als herstel kan bijvoorbeeld worden beschouwd het uitbaggeren van grachten, het vervangen van een bestaande beschoeiing, het aanbrengen van een geheel nieuwe beschoeiing als dit voor het behoud van de oeverlijn noodzakelijk is, het snoeien van laanbomen en monumentale solitaire bomen, het vervangen van laanbeplantingen en monumentale solitaire bomen, het herstel van paden (inclusief opsluiting), het herstel van eenvoudige houten bruggetjes die onderdeel zijn van een historische rondwandeling en voor de recreatieve waarden van belang zijn, het herstel van houten hekwerken en schuttingen. Onder monumentale bomen worden verstaan bomen ouder dan 80 jaar.

7.1.8 Netwerk landelijke wandelpaden

Dit is een regeling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, uitgevoerd door Stichting Wandelplatform LAW en LASER.

Doelgroep

Natuurlijke en publiekrechtelijke rechtspersonen, op voorwaarde dat volgens de overzichtskaart van de Stichting Wandelplatform LAW over de betreffende gronden wandelpaden zijn gepland.

Subsidiemogelijkheden

Het doel van de subsidieregeling netwerk landelijke wandelpaden is het realiseren van een netwerk van lange afstand wandelpaden, door landbouwgrond uit productie te nemen. In de beleidsnota "kiezen voor recreatie" is het net van landelijke wandelroutes vastgelegd. De Stichting Wandelplatform LAW voert dit uit.

Er zijn twee soorten subsidie;

1. Subsidie voor de openstelling van landbouwgronden (1,00 euro per tien jaar per strekkende meter wandelpad).
2. Subsidie voor de voorzieningen voor het wandelpad. Deze subsidie wordt aan de hand van normbedragen vastgesteld. Er geldt een maximum: 9.075,60 euro.

Voorwaarden:

- Gedurende 10 jaar tussen zonsopgang en zonsondergang onbelemmerd doorgang verlenen aan wandelaars op het wandeltraject.
- Het wandeltraject moet voldoende gemarkeerd zijn.
- Als u ook een subsidie ontvangt voor voorzieningen voor het wandelpad, dan bent u verplicht om die gerealiseerde voorziening gedurende de verplichtingsperiode te onderhouden!

7.1.9 Subsidie Voorziening toeristische ontwikkeling

Uitvoering Provincie

Doelgroep

Overheden en particuliere organisaties en personen

Subsidiemogelijkheden

Ontwikkeling van toeristisch-recreatieve voorzieningen:

- a. haalbaarheidstudies en marktverkenningen ten behoeve van toeristisch-recreatieve projecten,
- b. voorbereiding, opstelling en herziening van plannen voor zulke projecten en aanleg, inrichting, verbetering en uitbreiding van zulke projecten,
- c. ontwikkeling van voorzieningen ten behoeve van de toeristisch-recreatieve infrastructuur,
- d. voorbereiding en uitvoering van toeristisch-recreatieve evenementen en het verrichten

van promotie daarvoor,

- e. managementondersteuning en promotie ten behoeve van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven of segmenten daarvan,
 - f. ontwikkeling van toeristisch-recreatieve projecten die worden uitgevoerd in het kader van landinrichtingsplannen en raamplannen,
 - g. ontwikkeling van toeristisch-recreatieve fietspaden en verbetering van toeristisch-recreatieve vaarwegen overeenkomstig dienaangaande door het provinciaal bestuur vastgestelde plannen,
 - h. aanpassing van toeristisch-recreatieve objecten ten behoeve van mensen met een handicap.
- De projecten hebben een bovenlokaal belang, dragen bij aan de toeristisch-recreatieve uitstraling van de provincie en passen, waar dat relevant is, binnen de uitgangspunten van duurzame ontwikkeling en kwaliteit.
 - De projecten kunnen zonder subsidie niet of pas in een later stadium van de grond komen.
 - De projecten worden niet gestart voor de beschikking op de subsidieaanvraag.
 - De projecten worden binnen een jaar na de verlening van de subsidie in uitvoering genomen.
 - De financiering van een project is, na de verlening van de subsidie, sluitend of zal dat op korte termijn zijn.
 - Geen subsidie wordt verstrekt indien dat de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen. Uitzondering hierop is mogelijk voor toeristisch-recreatieve activiteiten met ook een maatschappelijk doel en vernieuwende toeristisch-recreatieve activiteiten die boven de normale bedrijfsvoering uitgaan.
 - Met uitzondering van onderdeel g. bedraagt de subsidie maximaal vijftig procent van de totale kosten van het project, na aftrek van bijdragen van derden. Indien de subsidie minder zou zijn dan € 1.134,- wordt zij niet verstrekt. De subsidie voor activiteiten als bedoeld onder g. bedraagt maximaal 12,5 % van de totale kosten, na aftrek van bijdragen van derden.

7.1.10 Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB)

Uitvoering Provincie Utrecht

Doelgroep

Particulieren, bedrijven, gemeenten, maatschappelijke organisaties, waterschappen en provincies

Subsidiemogelijkheden

Het is een instrument om projecten gericht op kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied integraal uit te voeren. Voor de diverse vormen van gebruik van het landelijk gebied zijn de volgende doelen geformuleerd:

- voor de kwetsbare functies natuur en drinkwaterwinning: het bestrijden van de verdroging en vermindering van de milieudruk door vermestende en verzurende stoffen en bestrijdingsmiddelen,
- voor de functie recreatie vermindering van verstoring door geluid, stank en licht,
- voor de kwetsbare functies bos, landschap en landbouw

De Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB) biedt subsidiemogelijkheden voor:

- projecten geprogrammeerd in het Provinciaal Uitvoeringsprogramma landelijk gebied,
- projecten die passen binnen een van de thema's uit de Agenda Vitaal Platteland,
- projecten die passen binnen de regeling SGB (Lopikerwaard).

7.1.11 Plattelandsontwikkelingsprojecten (POP) / Leader+

Uitvoering Provincie

Doelgroep

De subsidieregeling is gericht op projecten die met overheidsgeld gefinancierd worden. Dit houdt in dat individuele bedrijven doorgaans niet in aanmerking komen voor subsidie. De regeling is wel van toepassing op: overheden (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden), onderwijsinstellingen, landbouworganisaties, organisaties gericht op milieu, natuur en landschap, recreantenorganisaties, kamers van koophandel, cultuurhistorische verenigingen en samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties.

Subsidiemogelijkheden

De subsidiemogelijkheden, die de EU-kaderverordening biedt, zijn primair bedoeld om de economische vitaliteit en de ecologische duurzaamheid van de landbouw en bosbouw te ondersteunen. Daarnaast biedt de verordening mogelijkheden om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de plattelandseconomie en de leefbaarheid van het platteland te bevorderen

Het soort projecten dat in de provincie Utrecht in het kader van het POP wordt gesubsidieerd zijn:

1. Opleiding en kennisverspreiding m.b.t. duurzame landbouw,
2. Dorpsvernieuwing en cultuurhistorie,
3. Waterbeheer in de landbouw,
4. Plattelandstoerisme,
5. Milieu, natuur en landschap.

7.1.12 Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)

Uitvoering Integraal

In het project Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) werken drie ministeries (LNV, VROM en V&W) en de koepels van provincies (IPO), gemeenten (VNG) en waterschappen (UvW) samen aan nieuwe bestuurlijke verhoudingen én een nieuw financieringssysteem. Doel is provincies, gemeenten en waterschappen in staat te stellen op effectieve wijze de rijksdoelen voor de fysieke inrichting van het landelijke gebied te realiseren als onderdeel van een integrale regionale gebiedsontwikkeling. De provincie wordt een belangrijke regisseur. Rijksbudgetten en geldstromen uit talrijke subsidieregelingen komen samen in één investeringsbudget.

Het Investeringsbudget Landelijk Gebied zal op 1 januari 2007 in werking treden, maar tot die tijd zal de ontwikkeling van het landelijke gebied zoveel mogelijk in de geest van het ILG worden ondersteund.

7.1.13 Projectsubsidies Belvédère

Uitvoering Stimuleringsfonds voor Architectuur

Sinds 2000 bestaat de subsidieregeling Belvédère. De regeling heeft sinds die tijd een aantal veranderingen ondergaan. Eind 2004 is een nieuw reglement vastgesteld voor de periode 2005-2008. Voor deze periode is per jaar ca. € 1,3 miljoen beschikbaar voor projecten. Private en publieke partijen kunnen een beroep doen op de regeling.

De subsidieregeling nodigt uit tot verdieping en verdere uitwerking van het Belvédèredagtegoed in de lokale uitvoeringspraktijk. Het doel van de subsidieregeling Belvédère is: stimuleren en faciliteren dat cultuurhistorische aspecten integraal en in een vroegtijdig stadium in plan- en ontwerpprocessen worden meegewogen en richtinggevend zijn voor ruimtelijke transformatieopgaven. De subsidieregeling maakt onder andere nieuwe multidisciplinaire samenwerkingsverbanden mogelijk, stimuleert ontwerpende en andere vakdisciplines gebruik te maken van cultuurhistorie als inspiratiebron, nodigt uit tot experimenteren met het Belvédèredagtegoed waaruit nieuwe strategieën voortvloeien en bevordert kennisontwikkeling en kennisoverdracht.

De uitvoering van de subsidieregeling vindt sinds 2002 plaats door het Stimuleringsfonds voor Architectuur. Een onafhankelijke adviescommissie beoordeelt de aanvragen. Het is mogelijk viermaal per jaar aanvragen in te dienen in twee subsidie categorieën.

7.1.14 Ruimzicht

De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) is een onafhankelijke, landelijk werkende stichting die experimenten op het gebied van wonen, leefomgeving en stedelijke vernieuwing ondersteunt.

Met het programma Ruimzicht richt SEV zich op experimentele en innovatieve projecten op het gebied van een leefbaar en aantrekkelijk platteland. Er wordt onder andere gestreefd naar behoud en versterking van

cultuurhistorie. De bijdrage van SEV kan bestaan uit een bijdrage in de kosten die een experiment met zich meebrengt, maar ook uit begeleiding, de uitvoering van een evaluatie en/of bij de kennisoverdracht.

7.1.15 Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)

Met het Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) draagt het ministerie van VROM financieel bij aan ruimtelijke investeringsprojecten die passen binnen het nationaal ruimtelijk beleid. Projecten die anders niet van de grond komen of niet met de gewenste kwaliteit worden gerealiseerd. Met de extra bijdrage kunnen regionale en lokale overheden het project op een hoger niveau tillen.

VROM wil sterke steden en een vitaal platteland. Met BIRK zet VROM in op centrumontwikkeling in de nationale stedelijke netwerken en de ontwikkeling van de nationale landschappen, inclusief de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dat moet resulteren in een veiligere, mooiere en schonere leefomgeving.

7.1.16 Fondsen

Er zijn landelijk ook diverse particuliere en semi-publieke fondsen die initiatieven financieel steunen:

- VSB-fonds,
- Prins Bernhard Cultuurfonds,
- Mondriaanstichting,
- Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij,
- Stichting Triodosbank en –fonds,
- Stichting Cultuurfonds van de bank van Nederlandse gemeenten,
- Bouwfonds cultuurfonds,
- Stichting Kunst en Openbare Ruimte,
- Stimuleringsfonds voor Architectuur,
- Boscertificaten (verhandelbaar recht per hectare bos, naar soort).

7.1.17 Lokale subsidies

Uitvoering gemeenten

De meeste gemeenten subsidiëren activiteiten van instellingen of belangengroeperingen en andere initiatieven. De procedure van de aanvraag een voorwaarden zijn vastgelegd in de gemeentelijke subsidieverordeningen.

Er zijn verschillende categorieën subsidies:

- *Waarderingssubsidie*; wordt verstrekt als waardering voor het uitvoeren van activiteiten,
- *uitvoeringssubsidie*; wordt verstrekt als het uitvoeren van activiteiten van belang wordt geacht, zonder dat deze activiteiten naar aard en omvang door de gemeente worden beïnvloed,
- *budgetsubsidie*; wordt verstrekt ter uitvoering van activiteiten, die zodanig van belang worden geacht dat die naar aard en omvang kunnen worden beïnvloed,
- *eenmalige subsidie*; wordt verstrekt voor een activiteit met een eenmalig karakter,
- *jubileumsubsidie*; wordt verstrekt aan een instelling er gelegenheid van haar 25-jarig bestaan of een veelvoud daarvan.

7.2 Bestaande financieringsmogelijkheden overig

7.2.1 Rood voor groen/blauw

De 'Rood voor groen'-regeling (ook gebruikt voor 'blauwe' vraagstukken biedt ruimte aan rode functies in ruil voor een vereveningscomponent in de vorm van groen of blauw, bijvoorbeeld bos of moeras. Deze verevening dient aan te sluiten bij de doelstellingen van de overheid, zie ook paragraaf 2.1.9.

7.2.2 'Ruimte voor ruimte'-regeling

De 'Ruimte voor ruimte'-regeling is een instrument dat ook een financieringsmogelijkheid biedt. Enerzijds financiert de regeling intrinsiek de ontstening van het landschap, maar daarnaast vereist de regeling ook landschappelijk inpassing. De nieuwe 'rode functie' wordt dan de financiële motor voor de aanleg en instandhouding voor een deel van het landschap en heeft daar zelf ook baat bij (omgevingskwaliteit). Zie ook paragraaf 7.1.7.

7.2.3 Toeristenbelasting

De huidige toeristenbelasting is in het leven geroepen om de investeringen die een gemeente moet doen om het toerisme te faciliteren te compenseren. In feite horen hier ook de 'groene diensten' onder om het landschap aantrekkelijk te houden voor de recreant.

7.3 Nieuwe financieringsmogelijkheden

Naast het bestaande subsidiëringssysteem kunnen andere duurzame financieringsmogelijkheden worden ontwikkeld. Hiervoor dient in het verlengde van dit LOP een werkgroep 'Duurzame financiering' opgericht te worden. Deze werkgroep dient aan de slag te gaan met de uitwerking van duurzame financieringsmogelijkheden. Er zijn voorbeelden van dergelijke initiatieven op verschillende locaties in Nederland, zoals het regionaal fonds van het Landschapsontwikkelingsplan Ooijpolder, Duffelt en Groesbeek. Van de kennis en expertise van bestaande initiatieven kan uiteraard volop gebruik gemaakt worden.

7.3.1 Basis

Op dit moment is het landelijk gebied in Nederland grofweg in te delen in twee gebieden:

- gebieden van Nationaal belang waarvoor de Rijksoverheid subsidies heeft voor aankoop en beheer van (agrarische) natuur
- gebieden waarvoor weinig of geen rijkssubsidies voorhanden zijn en van lokaal belang kunnen zijn voor natuur, landschap en recreatie ('witte gebieden')

De komende jaren worden vooral in de laatste gebieden (de 'witte gebieden') een grote verandering van het landelijke gebied verwacht. Deze veranderingen bieden kansen mits juist zij juist worden aangegrepen.

Verandering die aangegrepen kunnen worden zijn:

- toename niet-agrarische activiteiten,
- toename grondmobiliteit,
- uitbreidingen stedelijk gebied.

Daarnaast zijn subsidies geen duurzame bron van inkomsten. Hierdoor kan de instandhouding op de langere termijn niet volledig gegarandeerd worden. Vaak zijn de subsidies ook niet toereikend, waardoor de beheerder gedupeerd dreigt te raken.

7.3.2 Uitwerking landschapsfonds

"Een landschapsfonds is een bundeling van private middelen (van bedrijven, burgers) en publieke middelen (van gemeenten, provincies, waterschappen). Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de verworven middelen ingezet worden voor aanleg óf beheer van natuur, landschap of recreatie, daar waar rijksmiddelen niet bestaan of niet toereikend zijn. Het landschapsfonds heeft een bestuur dat bestaat uit verschillende partijen, zoals agrariërs, natuurbeschermers, (recreatie) bedrijven en gemeenten. Een landschapsfonds is dus meer dan een pot met geld..."

De exacte vorm en werking van het landschapsfonds zal in het komende jaar door de op te richten werkgroep verder moeten worden uitgewerkt in een werkbaar en vooral daadkrachtig plan. Door een strategische combinatie kan een duurzame financiering worden bewerkstelligd die de kwaliteit en veelvormigheid van het landschap op de lange termijn kan garanderen door ondersteuning van aanleg en beheer. Met duurzaam bedoelen we zowel sociale, ecologische als economische duurzaamheid! Een belangrijke vraag in de

uitwerking ligt in de wijze van verdeling van gelden onder de twee doelen: aanleg en duurzaam beheer (bron: www.nederlandmooi.nl).

De basis voor een duurzame financiering ligt in de veelzijdigheid van de bronnen. Er bestaan verschillende, uiteenlopende mogelijkheden om gelden te genereren. Deze worden hieronder behandeld.

1 Sponsoring

Sponsoring is een bijdrage van bedrijven aan een landschapsfonds of aan organisaties voor natuur- en landschapsbeheer waarbij eisen worden gesteld aan de prestatie (wat de ontvanger met de bijdrage geacht wordt te doen). Deze bijdrage kan worden geleverd in financiële zin, maar ook in natura. De sponsor krijgt ook een tegenprestatie, zoals publiciteit, ontvangst van bedrijfsrelaties, gratis lidmaatschap etc. etc.. Omdat bij sponsoring een tegenprestatie wordt geleverd, kan de sponsor dit rekenen tot fiscaal aftrekbare posten.

Voordelen:

- nieuwe inkomstenbron,
- vulling van het landschapsfonds,
- multiplier voor meer privaat geld en ook publiek geld,
- vermindering van afhankelijkheid van subsidies,
- genereren van meer geld of leden door naamsbekendheid van de sponsor.

2 Adoptie

Adoptie is een bijdrage van burgers of organisaties aan een activiteit of object waarbij zij een langdurige en nauwe relatie met de organisator aangaan. Dit kan bijvoorbeeld het onderhoud van een knotwilg of een houtwal zijn, of het behoud van weidevogels. De adoptant (burger) sluit een overeenkomst af met de ontvanger (meestal een organisatie) waarin wordt bepaald (1) wat de adoptant zal bijdragen, (2) wat de ontvanger hiervoor zal doen, de 'prestatie' en (3) wat de adoptant als geste terugkrijgt, de 'tegenprestatie' (informatie, product, anderszins). Het uitvoeren van een adoptieproject kan verschillende voordelen hebben zoals:

- nieuwe inkomstenbron,
- verminderen van afhankelijkheid van subsidies,
- direct contact met burgers en consumenten en vergroting wederzijds begrip,
- meer betrokkenheid van burgers bij natuur en landschap.

3 Rood voor groen (nieuw)

Rood voor groen is een vorm van (groene) PPS (Publiek-Private Samenwerking) die intensieve samenwerking vraagt tussen bedrijven en de overheid in een specifiek project. Net zoals bij iedere PPS-constructie, wordt gezocht naar een gunstige verevening van kosten (sterke functie betalen zwakke functies). Bij gewone PPS-constructies kan men aannemen dat bedrijven en financiers uit zijn op maximaal voordeel. Bij groene PPS is het voldoende als het normrendement (de financiële doelen) wordt gehaald en de continuïteit van het bedrijf niet op het spel staat. Wat telt zijn lange termijn overwegingen, zoals een betere marktpositie en versterking van de eigen commerciële en maatschappelijke doelen. Samenwerking met de overheid is aantrekkelijk (zoals in iedere PPS-constructie) omdat de financiële risico's beter kunnen worden gespreid en de investeerder medezeggenschap heeft bij de bestedingen (lees: gebiedsontwikkeling zonder knellende regels). Bovendien kan de overheid vroegtijdig grond verwerven, d.w.z. voordat met de grond gespeculeerd gaat worden. Ook in de exploitatiefase zijn wellicht geïnteresseerde financiers te vinden, die belang hebben bij verdere uitbouw van hun exploitatieportefeuille.

4 Ontwikkelingstax / belasting

Bedrijven, projectontwikkelaars, huizenbezitters en andere grondgebruikers dragen een deel van de winst die zij maken met de grond af voor natuur en landschap. Voorbeelden:

- groeifonds Groen Zuidas Amsterdam,
- heffing op bouwgrond voor particulieren bij Gemert Bakel,
- nieuwbouw Poelgeest te Oegstgeest,
- Leidsche Rijn (RLG, 1999).

5 Overheidsgelden (subsidies)

'De' overheid bestaat uit gemeenten, semi-overheden zoals water- en recreatieschappen, provincies, rijk en EU. Elke overheidslaag heeft middelen (gedeeltelijk doorgeschoven van hoog naar laag) om natuur- en landschapsbeheer te financieren. Deze gelden kunnen ook centraal 'gestuurd' worden voor een gebied. Hieronder volgt een kort overzicht:

- gemeenten: rijksmiddelen en eigen middelen uit heffingen en belastingen,
- semi-overheden zoals water- en recreatieschappen: eigen middelen uit heffingen en belastingen,

- provincies: EU-, maar vooral rijks gelden (in te zetten via subsidieregelingen en aankoop),
- rijk: EU-gelden en middelen uit belastingen en andere rijksinkomsten (veelal ingezet via Programma Beheer maar ook via andere wetten en regelingen),
- EU: middelen uit afdrachten van aangesloten landen (o.a. via regelingen zoals Leader+).

6 Streekproducten en arrangementen

Opslag op streekproducten en arrangementen. Bij gecertificeerde streekproducten is er al sprake van een landschapsverplichting. Afnemers investeren zo dus direct in de omgeving.

7 Publieksacties

Activiteiten die zich richten op het werven van middelen bij het grote publiek in de regio, zoals collectes, direct mailings, loterijen en radio en Tv-acties.

8 Giften en legaten

Een gift van een burger zonder dat er een tegenprestatie wordt verlangd. Eenmalige giften zijn beperkt fiscaal aftrekbaar. Meerjarige giften zijn geheel aftrekbaar (mits notarieel vastgelegd).

9 Gemeentelijk grondbedrijf

Een deel van overblijvende middelen uit grote projecten kan structureel bestemd worden.

10 Grijs voor groen

Een deel van de gelden voor wegeaanleg kan ter compensatie worden gestort in het landschapsfonds.

Bronnen: **website Nederland Mooi**, BMB, CLM & Landschapsbeheer Nederland, 2004
website OLS, Ministerie van LNV, 2005
Bestuursakkoord nieuwe stijl, Ministerie van BiZa, 2001
website Provincie Utrecht, Provincie Utrecht, 2004
website Gebiedsgericht Beleid, Ministerie van LNV, 2005
[Nationale landschappen: vaste koers en lange adem](#), RLG, 2005